

Asko Pajunen

PORVOON BUTCHERS EDUSTUSJOUKKUEEN KESTÄVYYSSUUNNITELMA

Opinnäytetyö

Tekniikan ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Ympäristötekniikan koulutus (ylempi amk)

2024

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Insinööri (ylempi AMK)
Tekijä/Tekijät	Asko Pajunen
Työn nimi	Porvoon Butchers edustusjoukkueen kestävyysuunnitelma
Toimeksiantaja	Porvoon Butchers
Vuosi	2024
Sivut	43 sivua, liitteitä 16 sivua
Työn ohjaaja(t)	Anne Vaarasuo

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä toteutettiin Porvoon Butchers amerikkalaisen jalkapallon erikoisseuran miesten edustusjoukkueen toiminnan kehittämiseksi kestävyysuunnitelma. Kestävyysuunnitelma kattaa osa-alueet: antidoping, hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä ympäristö ja ilmasto.

Työn toteuttamiseksi tarkasteltiin ja vertailtiin Suomen amerikkalaisen jalkapallon lajiliiton, Suomen palloliiton ja olympiakomitean ohjeistuksia vastuulliseen seuratoimintaan, sekä tehtiin hiilijalanjälkitutkimus, joka kattoi kauden 2023 liikkumisesta ja jätteistä syntyvät päästöt. Päästölaskennassa hyödynnettiin WWF Green Officen ilmastolaskurin päästökertoimia. Tulosten perusteella joukkueen yhden kauden keskimääräinen hiilijalanjälki on kokonaisuudessaan liikkumisen ja syntyneiden jätteiden osalta 28,65 tCO₂ekv.

Tarkastelun pohjalta kirjoitettiin joukkueen kestävyysuunnitelma kattaa kaikki viisi osa-aluetta. Tarkastelussa havaittiin, että seurajoukkueen toiminnan kehittämällä vastuullisemmaksi ja kestävämmäksi, voidaan vaikuttaa laaja-alaisesti sellaisten ihmisten ajatusmaailmaan, jotka ovat suoraan tai välillisesti tekemisissä joukkueen kanssa. Urheiluseuroilla on Suomessa merkittävä potentiaali kestävyysajattelun edistämiseksi.

Asiasanat: kestävyys, vastuullisuus, Green Office, urheilu

Degree title	Master of Engineering
Author (authors)	Asko Pajunen
Thesis title	Porvoon Butchers men's varsity team's sustainability study
Commissioned by	Porvoon Butchers
Time	2024
Pages	43 pages, 16 pages of appendices
Supervisor	Anne Vaarasuo

ABSTRACT

In this thesis, a sustainability plan was implemented for the development of the men's varsity team of Porvoo's Butchers, an American football club. The sustainability plan covers the elements; antidoping, good governance, safe environment, non-discrimination, and equality, as well as the environment and climate.

To carry out the work, the Guidelines of the Finnish American Football Association, the Football Association of Finland, and the Olympic Committee were reviewed and compared for responsible and sustainable sports club. Also, a carbon footprint study was commissioned which covered emissions from mobility and waste from the 2023 season. Carbon footprint study used the emission factors of WWF Green Office's climate calculator. Based on the results, the team's average carbon footprint for one season is 28,065 tCO₂ekv in terms of mobility and waste.

Based on the review, the team's sustainability plan was written, covering all five areas. The review found that developing the club's operations to be more responsible and sustainable can have a wide-ranging impact on the mindset of people who are directly or indirectly involved with the team. Sport clubs in Finland have significant potential in promoting sustainability thinking.

Keywords: sustainability, accountability, Green Office, sports

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	3
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	3
2.1	Kestävä kehitys ja Agenda 2030.....	3
2.2	Suomen olympiakomitea.....	4
2.3	Suomen amerikkalaisen jalkapallon liitto (SAJL).....	5
2.4	Antidoping.....	7
2.5	Hyvä hallinto.....	11
2.6	Turvallinen toimintaympäristö.....	13
2.7	Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.....	14
2.8	Ympäristö ja ilmasto.....	16
2.9	Porvoo Butchers.....	19
3	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	20
3.1	Lajiliittojen vastuullisuusohjeistuksien teoreettinen vertailu.....	20
3.2	Porvoo Butchers edustusjoukkueen yhden kauden hiilijalanjäljen laskenta.....	21
4	TULOKSET.....	26
4.1	Vastuullisuusohjeistuksien vertailu.....	26
4.2	Joukkueelle luotu vastuullisuusohjeistus.....	28
4.3	Hiilijalanjälkilaskennan tulokset.....	30
5	TULOSTEN TARKASTELU.....	36
6	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	38
	LÄHTEET.....	40

LIITTEET

Liite 1. Porvoo Butchers kestävyysuunnitelma

Liite 2. Porvoo Butchers yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely

Liite 3. Porvoo Butchers sustainability study 2023, Men's Varsity teams personnel travelling to practice.

Liite 4. Porvoon Butchers kestävyystutkimus 2023, Katsojien liikkuminen koti-
otteluu

1 JOHDANTO

Kestävyysajattelu ja lisääntyneiden kasvihuonepäästöjen hillitseminen ovat yksi tämän hetken merkittävimmistä keskustelunaiheista kansainvälisellä tasolla. Ilmastokriisin pysäyttäminen vaatii suuria globaaleja toimia, mutta keskustelun käydessä aiheen ympärillä arkisemmaksi ovat mm yritykset alkaneet kiinnittämään enemmän huomiota ilmastotekoihin ja kestävään kehitykseen. Yritysten lailla myös urheilumaailma pyrkii toteuttamaan vastuullisia ratkaisuja ilmastokriisin ja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Urheiluseurat puhuttavat suuria ihmismassoja, joten niillä on mahdollisuus jakaa kestävyystietoutta vaikuttaen paikallisen yhteisön asenteisiin.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli toteuttaa Porvoon Butchers amerikkalaisen jalkapallon erikoisseuran miesten edustusjoukkueen toiminnan kehittämiseksi kestävyysuunnitelma, joka sisältää ohjeistuksen antidopingin, hyvän hallinnon, turvallisen toimintaympäristön, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä ympäristön ja ilmaston osalta. Lisäksi tavoitteena oli laskea joukkueen yhden kauden keskimääräinen hiilijalanjälki ja miettiä tapoja, kuinka toiminnasta johtuvia ympäristövaikutuksia voidaan pienentää. Hiilijalanjälkitutkimuksen tuloksia verrattiin Mikkelin Jukurien ja Lappeenrannan Saipan jääkiekkoujoukkueille tehtyihin hiilijalanjälkitutkimuksiin (Seger. 2022; Gröös. 2023) tulosten uskottavuuden varmistamiseksi.

Kehittämistyön konkreettisena lopputuotteena on ehdotus kestävyysuunnitelmasta, joka pohjautuu lajiliiton ja olympiakomitean vastuullisuussuunnitelmien suositukseen. Kestävyysuunnitelma sisältää kaikki viisi osa-aluetta ja ohjeistukset niiden kehittämiseksi seuran sisäisesti. Seuran toimijat koostuvat vapaaehtoisista henkilöistä ja tämä kehittämistyö antaa seuran toimijoille tarvittavia tietoja ja keinoja kestävyysnäkökulmien kehittämiseksi seuran toiminnassa.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Kestävä kehitys ja Agenda 2030

Suomen kestäväen kehityksen toimikunta valmisteli vuoden 2021 aikana kansallisen Agenda2030 -tiekartan, joka on keskipitkän aikavälin suunnitelma,

millaisilla toimilla Suomi saavuttaa YK:ssa vuonna 2015 sovitun globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman (Agenda2030) tavoitteet. Hyväksytty suunnitelma luovutettiin hallitukselle hyödynnettäväksi heidän työssään helmikuussa 2022 ja suunnitelma loi uuden ympäristökestävyyttä edistävän strategian toimikunnalle. (Valtioneuvoston kanslia 2022, 7–8.)

Uuden strategian keskiössä ovat Agenda2030-työssä määritellyt kuusi muutosaluetta:

- Kestävä energiajärjestelmä
- Monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava metsien, vesien ja maan käyttö
- Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä
- Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus
- Sivistys, osaaminen ja kestävät elämäntavat
- Hyvinvointi, terveys ja yhteiskunnallinen osallisuus

Muutosalueet on pääosin määritelty niiden Agenda2030-tavoitteiden kautta, joita Suomi ei ole vielä saavuttanut tai joiden osalta kehitys on ollut hidasta. Jokaisen kuuden osa-alueen osalta strategiassa on vuoteen 2030 ulottuva visio, suunnitelma ja toimintatapoja, joilla muutoksen osalta keskeisiä tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian välitarkastelu tehdään vuonna 2025, jolloin tarkastetaan, kuinka strategian suunta on edennyt ja tarvitsevatko muutosalueet tarkennuksia. (Valtioneuvoston kanslia 2022, 13–52.)

Strategiassa on kirjattu lisäksi viisi periaatetta, joihin toimikunnan jäsenet ovat sitoutuneet:

- Oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon varmistaminen.
- Koko yhteiskunnan osallistaminen ja osallisuus;
- Heikoimmassa asemassa olevien korostettu huomioiminen
- Pitkäjänteisyyden ja politiikkajohdonmukaisuuden varmistaminen;
- Globaalin vastuun kantaminen

Strategia toimii pidemmän aikavälin aihiona ja johdonmukaisuuden suunnitelmana eri hallinnonalojen ja yhteiskunnallisten toimijoiden strategiatyölle. (Valtioneuvoston kanslia 2022, 64–75.)

2.2 Suomen olympiakomitea

Suomen olympiakomitea kannustaa urheiluseuroja edistämään vastuullisia toimintatapoja. Suomessa seuratoimintaan osallistuu eri tavoin yli 1,8 miljoonaa ihmistä, jonka vuoksi urheiluseuroissa on suuri potentiaali kestävän kehityk-

sen edistämiseen. Olympiakomitea ohjeistaa ja kannustaa lajiliittoja ja urheiluseuroja vastuullisen kulttuurin kehittämiseen. Olympiakomitean urheiluyhteisön vastuullisuussuunnitelma sisältää osa-alueet:

- Hyvä hallinto
- Turvallinen toimintaympäristö
- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Ympäristö ja ilmasto
- Antidoping

Hyvän hallintotavan mukaisesti toiminta on läpinäkyvää, avointa ja osallistavaa. Turvallinen toimintaympäristö tarkoittaa, että urheilu tuottaa iloa ja positiivisia kokemuksia sekä yksikään ei koe kiusaamista, häirintää tai muuta epäasiallista käytöstä. Yhden vertaisuus ja tasa-arvo tarkoittaa, että kaikki ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Ympäristö ja ilmasto osio käsittelee toimia, joka varmistaa, että toiminta on kestävää myös tulevia sukupolvia kohtaan. Antidoping osion tavoite on, että urheilu on reilua ja puhdasta. (Urheillaan ihmisiksi, urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020–2024. 2020, 2–3.)

2.3 Suomen amerikkalaisen jalkapallon liitto (SAJL)

Suomen amerikkalaisen jalkapallon liitto (SAJL) on vuonna 2020 päättänyt liiton kokouksessa hyväksyä olympiakomitean Vastuullisuusohjelman SAJL:n Vastuullisuusohjelman toimintamalliksi. Tavoitteita ja toimenpiteitä on muokattu lajinäkökulmaan soveltuvammaksi. SAJL Vastuullisuusohjelman perustana ovat: liikuntalaki, yhdenvertaisuuslaki, tasa-arvolaki, YK:n lapsen oikeuksien sopimus, Ihmisoikeuksien julistus, YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, Reilun pelin periaatteet, Suomen antidopingsäännöstö ja Kilpailumanipulaation vastainen valtiosopimus. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

SAJL Vastuullisuusohjelman tavoitteena on vastuullinen urheilu ja liikunta, jonka periaatteita ovat seuraavat:

- Toiminta on läpinäkyvää, avointa ja osallistuvaa.
- Urheilu tuottaa iloa ja positiivisia kokemuksia. Kukaan ei koe kiusaamista, häirintää tai epäasiallista käytöstä.
- Kaikki ovat tervetulleita mukaan toimintaan.
- Toiminta on kestävää myös tulevia sukupolvia kohti.
- Urheilu tapahtuu reilusti ja puhtaasti.

Vastuullisuusohjelman pääkohdat ovat: hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, ympäristö ja ilmasto sekä antidoping.

Vastuullisuusohjelmassa on tarkennettu jokaista kohtaa tavoitteilla, toimenpiteillä ja omalla mittaristolla.

Hyvä hallinto -kohdan tavoitteena on, että toiminta herättää luottamusta ja tyytyväisyyttä, on osallistavaa ja takaa toiminnan laadun ja jatkuvuuden. Säännöt ja määräykset ennaltaehkäisevät epäasiallista käytöstä ja mahdollistavat siihen puuttumisen. Toimenpiteinä ohjelmaan on kirjattu, että toimintasäännöt, kurinpitosisäännöt ja seurojen säännöt ovat ajantasaisia vastuullisuuden näkökulmasta. Taloudenhoito on vastuullista ja toiminta on läpinäkyvää ja sovittujen sääntöjen mukaista. Tavoitteen toimintatapoja mitataan vuosittain käsiteltävien sääntöjen %-osuudella, lainvastaisten havaintojen lukumäärällä kurinpitopäätösten lukumäärällä. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Turvallinen toimintaympäristö -kohdan tavoitteena on, että varmistetaan urheilun tuottavan positiivisia kokemuksia. Lapset, nuoret ja aikuiset pidetään turvassa kiusaamiselta, häirinnältä ja muilta epäasialliselta käytökseltä. Varmistetaan, että toiminta ja olosuhteet ovat turvallisia. Toimintaympäristöt ovat terveyttä edistäviä ja terveellisiin elämäntapoihin kannustavia. Toimenpiteinä ohjelmaan on kirjattu, että liitto pyrkii luomaan positiivisen ja kannustavan ilmapiirin ja toimenpiteet epäasialliseen käytökseen puuttumiseen ovat selkeitä. Yhdyshenkilö asioiden ilmoittamiseen ja käsittelyyn on ilmoitettu läpinäkyvästi. Liitto hyödyntää ”Et ole yksin”-palvelun asiantuntemusta. Kaikki liiton toimintaan osallistuvat henkilöt suorittavat turvallisuuteen liittyvän verkkokoulutuksen ja henkilöiden rikostaustan selvittäminen on suositeltavaa. Liiton toimenpiteeksi on myös kirjattu rakentaa käytännöt fyysisen turvallisuuden edistämiseen kilpailuissa, katsomoissa ja harjoituksissa. Mittarina tavoitteelle on asetettu ”Vastuullinen valmentaja”-verkkokoulutuksen suorittaneiden määrän seuranta. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-kohdan tavoitteena on, että kaikki kokevat itsensä tervetulleeksi urheilun ja liikunnan pariin. Edistetään aktiivisesti ja konkreettisesti yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua liikuntaan, urheiluun ja päätöksentekoon. Toimenpiteinä ohjelmaan on kirjattu, että yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-ohjelma toteutuu käytännössä. Ohjelma on osa toimintasuunnitelmaa, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan. Osallistumisen mahdollisuus pyritään luomaan kaikille huomioimalla mm. harrastamisen

kustannusten, saavutettavuuden ja esteettömyyden näkökulmasta. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta pyritään edistämään päätöksenteossa ja toiminnassa mm. työryhmien ja hallituksen toiminnassa. Viestintää pyritään toteuttamaan monipuolisesti huomioiden kuva- ja sanavalinnoissa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden. Mittareiksi ohjelmaan on valittu seurattavaksi, että yhdenvertaisuusohjelma on suoritettu. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Ympäristö ja ilmasto -kohdan tavoitteena on, vähentää urheilun ympäristövaikutuksia ja tehdä osa ilmastonmuutoksen hillinnälle. Tunnistaa merkittävimmät toiminnan ympäristövaikutukset ja tehdä toimenpiteitä vaikutusten vähentämiseksi. Näyttää esimerkkiä ympäristön huomioimisessa. Toimenpiteinä ohjelmaan on kirjattu, että tunnistetaan ja arvioidaan oman toiminnan ympäristövaikutukset, pyritään vähentämään ympäristövaikutuksia muokkaamalla toimintatapoja mm. kilpailujen, tapahtumien, varusteiden, liikkumisen, liikuntapaikkojen ja hankintojen osalta kestävämmäksi. Ympäristöasioista viestitään aktiivisesti. On laadittu ympäristöohjelma, jonka toteutumista arvioidaan ja seurataan. Mittariksi ohjelmalle on asetettu ympäristöohjelman mittarit. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Antidoping -kohdan tavoite on, että urheilu on puhdasta käyttämättä kiellettyjä aineita tai menetelmiä. Toimenpiteinä ohjelmaan on kirjattu, että liitto varmistaa oman antidopingohjelman olevan laadukas, liitto huolehtii tiedonjaosta ja koulutuksesta, viestii antidopingyöstä ja sitoutuu Suomen ja maailman antidopingsäännöstöihin. Mittareiksi ohjelmalle on asetettu "Puhtaasti paras"-verkkokoulutusten suoritusten lukumäärän seurannan, "Puhtaasti paras"-verkkokoulutuksen %-osuuden määrän maajoukkueessa ja hallinnon henkilöstössä, doping tapausten lukumäärän seurannan ja doping tapausten %-osuuden testauksista. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

2.4 Antidoping

Doping tarkoittaa urheilusuoritusta parantavien, kilpailusäännöissä kiellettyjen menetelmien tai aineiden käyttöä. Antidopingilla tarkoitetaan dopingrikkomusten määrittelyä ja rikkomuksista säädettyjä seuraamuksia. Antidoping-ohjeistusta ja -valvontaa suoritetaan niin kansainvälisellä kuin kansallisella tasolla.

Maailman antidopingsäännöstö on World Anti-Doping Agency:n (WADA:n) luoma säännöstö, jonka on tarkoitus luoda edellytykset reilulle ja tehokkaalle antidopingtoiminnalle kansallisella tasolla. Suomen urheilun eettinen keskuksen (SUEK) 1.1.2021 julkaisema Suomen antidopingsäännöstö kattaa WADA:n Maailman antidopingsäännöstön asettamat vaatimukset kansalliselle antidopingsäännöstölle ja on WADA:n hyväksymä. Suomen antidopingsäännöstö koskee koko suomalaista järjestäytynyttä urheilua ja säännöstön piiriin kuuluvat (Suomen antidopingsäännöstö 2021., 6–10.):

- Suomessa rekisteröidyt urheilujärjestöt ja muut yhteisöt, jotka säännöissään tai SUEK:n kanssa erikseen solmimallaan sopimuksella ovat sitoutuneet noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä.
- Edellä mainittujen tahojen jäsenet ja kilpailutoimintaan osallistuvat urheilijat sekä heidän tukihenkilönsä.

Suomen antidopingsäännöstön ja kansainvälisten säännöstöjen pohjalta lajiliitot ovat luoneet omat antidopingohjelmansa. Lajiliittojen ohjelmat pohjautuvat WADA:n säännöstöön ja kansallisiin antidopingsäännöstöihin.

SAJL – Antidoping

Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto on sitoutunut noudattamaan Maailman antidopingsäännöstöä, kansainvälisen lajiliiton (International Federation of American Football, IFAF) antidopingsäännöstöä ja Suomen antidopingsäännöstöä. SAJL:n antidopingohjelman tavoitteena on (Antidopingohjelma 2022a, 2–3.):

- Turvata oikeudet reiluun ja puhtaaseen urheiluun.
- Koulutuksella ja viestinnällä ennaltaehkäistä dopingrikkomuksia.
- Säännöillä ja sopimuksilla varmistaa toimijoiden sitouttaminen ja säännösten oikeudellinen pätevyys.
- Määrittää vastuut ja tehtävät antidopingtoimintaan.
- Ylläpitää ja vaalia hyviä suhteita antidopingorganisaatioihin.

SAJL:n antidopingvastaava vastaa antidopingohjelman päivittämisestä ja ohjelma käsitellään ja hyväksytään vuosittain liiton vuosikokouksessa. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja sen seurantaan on tehty oma mittaristo. Antidopingtoiminta on osana liiton järjestämää valmentajakoulutusta ja liiton alaisiin maajoukkuesopimuksiin kuuluu osana Puhtaasti Paras -koulutuksen

suorittaminen. Liitto järjestää myös vuosittain ulkomaalaisille pelaajille suunnatun koulutuksen, jonka osana on antidoping-ohjeistus. (Antidopingohjelma 2022a, 4–6)

SAJL antidopingohjelman mukaisen Vaahteraliigan edustuskelpoisen urheilijan mallisopimukseen on kirjattava, että aikuisten sarjoissa pelaava pelaaja sitoutuu noudattamaan seuran, SAJL:n ja SUEK:n antidopingsääntöjä allekirjoittamalla antidopingsopimuksen, sekä on riittävän perehtynyt urheilussa kiellettyjen aineiden ja menetelmien listaan ja niiden käytöstä seuraaviin sanktioihin. (Antidopingohjelma 2022a, 7)

SAJL Kilpailusäännöissä on tarkennettu rangaistussääntö seuralle, jonka pelaajistoon dopingrikkomukseen syyllistynyt pelaaja kuuluu. SAJL Kurinpitovaliokunta rankaisee seuraa 2 000 euron sakoilla ja jos samasta joukkueesta ainakin kolme pelaajaa syyllistyy dopingrikkomukseen saman pelikauden aikana, suljetaan joukkue pois sarjasta. Joukkue voi aloittaa pelaamisen seuraavana vuonna yhtä sarjaporrasta alemmalta tasolta. (Antidopingohjelma 2022a, 13)

Suomen Palloliitto – Antidoping

Suomen Palloliiton antidoping-ohjeistus perustuu Suomen antidopingsäännöstöön, Maailman antidopingsäännöstöön, sekä kisatoiminnan osalta olympiakomitean antidopingsäännösten, Kansainvälisen jalkapalloliiton (FIFA) ja Euroopan jalkapalloliiton (UEFA) antidopingtyön sääntöihin. Ohjelman tavoitteena on, että urheilu on puhdasta, käyttämättä kiellettyjä aineita, menetelmiä ja toiminta on rehellistä ja sääntöjä noudattavaa. (Antidopingohjelma 2022b, 2–3)

Palloliitto edellyttää seurojen pelaajasopimuksissa pelaajan sitoutumaan antidopingohjelmaan, jossa pelaaja vakuuttaa olevansa perehtynyt Suomen antidopingsäännöstöön ja ymmärtää kiellettyjen aineiden tai menetelmien käytöstä seuraavat sanktiot. (Antidopingohjelma 2022b, 4–5)

Palloliiton koulutuskoordinaattori lähettää vuosittain infokirjeen seuroille, jossa muistutetaan antidopingasioista, erivapauskäytännöistä, Puhtaasti Paras -koulutuksesta ja KAMU-sovelluksesta. Palloliiton antidopingtiedotuksen asiasiallostä vastaa ensisijaisesti SUEK tai liiton lääkärivaliokunnan jäsenet. Palloliitto

tarjoaa myös seuroille englanninkielisen antidopinginfokirjeen ulkomaalaisia pelaajia varten. (Antidopingohjelma 2022b, 7)

Työkaluja antidopingtyön edistämiseen

Play True Day

Play True Day on vuosittain huhtikuussa järjestettävä antidoping-kampanjapäivä, jonka tarkoitus on tukea WADA:n antidopingtoimintaa ja kannustaa puhtaaseen urheiluun. Play True Day:n ajankohtana WADA kannustaa toimijoita jakamaan sosiaalisessa mediassa kuvia Play True Day-kehyksillä. Kehykset ovat ladattavissa WADA:n Play True Day -sivustolta. (World anti-doping agency s.a.)

Erivapausmenettely

Urheilijalla voi olla sairauksia, joita hoidetaan lääkevalmisteella tai menetelmällä, joka kuuluu WADA:n Kiellettyjen aineiden ja menetelmien luetteloon, hänelle voidaan myöntää erivapaus WADA:n Kansainvälisen erityisvapauden mukaisesti. Kansallisen tason urheilija voi hakea erivapautta SUEK:lta jos erivapauden myöntämisen perusteet täyttyvät. (Erivapaus urheilijan lääkityksessä s.a.)

Puhtaasti Paras-koulutus

Puhtaasti paras -verkkokoulutus on SUEK:n ylläpitämä maksuton verkkokoulutus, jonka avulla urheilijat ja urheilutoimijat voivat oppia ja varmistaa tietonsa antidopingasioista. Koulutuksen sisältä pohjautuu WADA:n julkaisemiin materiaaleihin. (Puhtaasti paras-verkkokoulutus s.a.)

ILMO-palvelu

ILMO-ilmoitusjärjestelmä on SUEK:n ylläpitämä verkkopohjainen ilmoitusjärjestelmä, jossa voi ilmoittaa tietoa urheilurikkomuksista nimettömästi tai nimellisesti. Jokaisella on ilmoitusvelvollisuus, jos epäilee doping-, kilpailumanipulaatio- tai katsomoturvallisuusrikkomusta tai muuta eettistä rikkomusta urheilussa. (ILMO-ilmoitusjärjestelmä s.a.)

KAMU-portaali

Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa (KAMU) on verkkopohjainen Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK ry:n ylläpitämä lääkehakuportaali, jossa

lääkeaineet on luokiteltu kielletyiksi, ehdoin kielletyiksi ja sallituiksi. Lääkeaineet ja niiden luokittelu pohjautuu Maailman antidopingtoimisto WADA:n kiellettyjen aineiden ja menetelmien luetteloon. KAMU-lääkehaussa voi tarkistaa Suomesta saatavien resepti- ja itsehoitolääkkeiden luokituksen. (Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa (KAMU) -lääkehaku s.a.)

2.5 Hyvä hallinto

Yhdistyslain mukaan yhdistyksen saa perustaa aatteellisen tarkoituksen yhteistä toteuttamista varten. Tarkoitus ei saa olla lain tai hyvien tapojen vastainen, joten jo lain ensimmäisessä kappaleessa painotetaan hyviä tapoja. (Yhdistyslaki 26.5.1989/503, 1 §)

Urheilulajien organisointi koostuu Suomessa pyramidirakenteen varaan. Alimmalla tasolla ovat yksittäiset urheilijat, keskimmaisella tasolla yhdistysmuotoiset seurat ja ylimmällä tasolla seurojen muodostamat lajiliitot (Suomen liikunta ja urheilu ry s.a, 8). Urheiluseura on aatteellinen, voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhdistys, jonka tavoitteena on kunto- ja terveysliikunnan lisääminen ja kilpaurheilun edistäminen. Urheiluseuran toimijat ja päätöksentekijät koostuvat vapaaehtoisista, vaikka palkattujakin henkilöitä voi olla. Kauppalehden rekisterin mukaan Porvoon Butchers Ry on yhtiömuodoltaan aatteellinen yhdistys, jonka toimiala on Urheiluseurojen toiminta. (Alma talent oy s.a.)

Säännöt ja määräykset ennaltaehkäisevät epäasiallista käytöstä ja mahdollistavat siihen puuttumisen. Yhdistyslaki on yleispiirteinen kattaen kaikki erilaiset aatteelliset yhdistykset. Lajiliitot tarjoavat ohjenuoran mallisäännöistä seuroille, mutta seuran sisällä luodaan tarkemmat säännöt toiminnalle. Urheiluseurojen on hyvä tarkastella ajoittain toimintaansa, vastaako toiminta käytännössä sen omia sääntöjä ja toiminta-ajatuksia.

SAJL – Hyvä hallinto

Suomen amerikkalaisen jalkapallon vastuullisuusohjelman Hyvä hallinto-osiassa asetetaan tavoitteeksi, että toimintatapa herättää luottamusta ja tyytyväisyyttä, on osallistavaa ja takaa toiminnan jatkuvuuden. Lisäksi säännöt ennaltaehkäisevät epäasiallista käytöstä ja mahdollistavat siihen puuttumisen. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Toimenpiteiksi tavoitteiden saavuttamiseksi vastuullisuusohjelmaan on kirjattu, että toimintasäännöt, kurinpitosäännöt ja seurojen säännöt ovat vastuullisuuden näkökulmasta ajantasaisia. Toiminta noudattaa läpinäkyvästi voimassa olevia sääntöjä, hyviä toimintatapoja ja prosessit toimintamallista poikkeamiseen ovat selkeitä. Lisäksi taloudenhoito on vastuullista. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Seurattaviksi mittareiksi vastuullisuusohjelmaan on kirjattu vuosittain käsiteltävien sääntöjen määrä, lain vastaisten havaintojen lukumäärä ja kurinpidolliset päätökset. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Suomen Palloliitto – Hyvä hallinto

Suomen Palloliiton vastuullisuusohjelman hyvä hallinto-osiossa painotetaan SAJL vastuullisuusohjelman tavoin, että toiminnan tavoitteen on herättää luotamusta, tyytyväisyyttä, on osallistavaa ja takaa toiminnan laadun ja jatkuvuuden. Suomen Palloliitto toimii UEFA:n hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti (UEFA Good Governance Principles) ja edistää niiden toteutumista myös seuratasolla. (Hyvä hallinto s.a.)

Jäsenseurat johtavat Palloliiton toimintaa ja kokoontuvat kerran kahdessa vuodessa arvioimaan toimintaa ja tekemään päätöksiä. Seurojen kokouksen välillä toimii ”Seuraparlamentti”, joka kokoontuu kahdesti vuodessa ja lisäksi seurojen edustajat vaikuttavat alueellisesti ”alueparlamenteissa” ja kehitysryhmissä. (Hallintomalli s.a.)

Palloliiton vastuullisuusohjelman tavoitteena on, että lajiliiton toimintasäännöt, kurinpitosäännöt ja jäsenseurojen säännöt ovat ajan tasalla. Lajiliitto pyrkii rakentamaan urheilumaailmaa, jossa yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja ihmisoikeudet toteutuvat. Lisäksi taloudenhoito ja varainhankinta on vastuullista. Lajiliitto ylläpitää riippumatonta sisäistä tarkastusprosessia, jolla valvotaan koko organisaation toimintaa, johtamis- ja hallintoprosessia ja riskienhallintaa (Hyvä hallinto s.a.)

2.6 Turvallinen toimintaympäristö

Turvallinen toimintaympäristö urheilun harrastamiseen tarkoittaa, että jokainen urheilun parissa olevan henkilö kokee urheilun harrastamisen tilan turvalliseksi, eikä joudu minkäänlaisen epäasiallisen käytöksen kohteeksi. (Turvallinen toimintaympäristö s.a.)

SAJL – Turvallinen toimintaympäristö

Suomen amerikkalaisen jalkapallon lajiliiton vastuullisuusohjelman Turvallinen toimintaympäristö -osiossa asetetaan tavoitteeksi varmistaa, että urheilu tuottaa kaikille positiivisia kokemuksia. Pidetään lapset, nuoret ja aikuiset turvassa kiusaamiselta, häirinnältä ja muulta epäasialliselta käytökseltä. Varmistetaan, että toiminta ja olosuhteet ovat turvalliset. Urheilun toimintaympäristö on terveystta edistävä ja terveellisiin elämäntapoihin kannustava. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Toimenpiteiksi tavoitteiden saavuttamiseksi on kirjattu, että lajiliitto luo positiivisen ja kannustavan ilmapiirin, jossa jokainen kokee olevansa arvostettu. Toimintamallit epäasialliseen käytökseen puuttumiseen ovat selkeitä ja yhdyshenkilö asioiden läpikäyntiin on ilmoitettu läpinäkyvästi. Lajiliitto hyödyntää Et ole yksin -palvelua. Jokainen lajiliiton ohjaaja, valmentaja ja toimija on suorittanut turvallisuuteen liittyvän verkkokoulutuksen. SAJL rakentaa käytännöt fyysisen turvallisuuden edistämiseen harjoituksissa, kilpailuissa ja katso-moissa. Lajiliitto suosittelee rikostaustan selvittämistä kaikilta toimijoilta ja myös vapaaehtoisilta. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Vuosittain mitattavaksi mittariksi SAJL ilmoittaa vastuullisuusohjelman Turvallinen toimintaympäristö -osioille Vastuullinen valmentaja-verkkokoulutuksen suorittaneiden määrän. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Suomen Palloliitto – Turvallinen toimintaympäristö

Suomen Palloliiton vastuullisuusohjelman Turvallinen toimintaympäristö -osiossa painotetaan vastaavia arvoja kuin SAJL:n vastuullisuusohjelmassa. Osion tavoitteena on varmistaa, että urheilu tuottaa positiivisia kokemuksia ja ympäristö on turvallinen ja häirinnästä vapaa ympäristö. Palloliitto hyödyntää

Väestöliiton Et ole yksin -palvelua ja ylläpitää omaa whistleblower-ilmoituskanavaa, jossa voi ilmoittaa epäasiallisesta käytöksestä Palloliiton käsiteltäväksi. Palloliitto suosittelee, että jokainen ohjaaja, valmentaja ja toimija suorittaa turvallisuuteen liittyvän Et ole yksin verkkokoulutuksen ja kaikkien toimijoiden ja vapaaehtoisten rikostaustat selvitetään. (Sosiaalinen vastuu s.a.)

Työkaluja turvallisen toimintaympäristön varmistamiseksi

Et ole yksin -palvelu

Et ole yksin -palvelu on Väestöliiton ylläpitämä hanke, jonka tavoite on ennaltaehkäistä ja vähentää kiusaamista, seksuaalisen häirinnän ja väkivallan kokemuksia urheilussa. Palvelu on kehitetty Väestöliiton, olympiakomitean ja seitsemän eri lajiliiton yhteistyönä. Palvelun kautta epäasiallista kohtelua kokenut urheilija tai urheilutoimija voi ottaa yhteyttä ammattilaiseen ja saada apua, yhteyttä voi ottaa nimellisesti ja nimettömästi. Hanke järjestää koulutuksia seurojen ja lajiliittojen edustajille epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisemisestä ja hanke ylläpitää verkkokurssia turvallisuudesta valmentajille. (Väestöliitto s.a.)

2.7 Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Oikeusministeriön mukaan yhdenvertaisuus on perusoikeus, jonka turvaaminen on keskeinen osa perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista (Yhdenvertaisuus s.a).

Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on edistää yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjintää ja tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Yhdenvertaisuuslaissa määriteelmän mukaan yhdenvertaisuus tarkoittaa, että ketään ei syrjitä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kiellettyä riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Yhdenvertaisuuslaissa velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta kuuluu myös koulutusta järjestäville tahoille. Koulutusta järjestävä taho kattaa myös urheilutoiminnan. (Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325, luku 1.)

SAJL – Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Suomen amerikkalaisen jalkapallon liiton vastuullisuusohjelman Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-osiossa asetetaan tavoitteeksi, että kaikki kokevat itsensä tervetulleiksi mukaan urheilun ja liikunnan pariin riippumatta omasta taustasta ja, että liitto edistää aktiivisesti ja konkreettisesti yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua liikuntaan, urheiluun ja päätöksentekoon. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Toimenpiteiksi tavoitteiden saavuttamiseksi SAJL on kirjannut, että yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-ohjelma toteutuu käytännössä. Ohjelma on osa liiton toimintasuunnitelmaa, työtä toteutetaan laadukkaasti ja työn toteutumista seurataan ja arvioidaan. Liitto luo osallistumisen mahdollisuuden kaikille ja huomioi mm. kustannusten, esteettömyyden ja saavutettavuuden näkökulmia. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista edistetään päätöksenteossa mm. työryhmätasolla, hallituksessa ja valintoja tehdessä. Viestinnän toteutuksessa kuva- ja sanavalinnat tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Mittareina SAJL käyttää yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-osion mittaamiseen palaute/tyytyväisyyskyselyä, jonka avulla seurataan kuinka osion toimenpiteet ovat toteutuneet ja missä asioissa on kehitettävää. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Suomen Palloliitto – Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Suomen Palloliiton vastuullisuusohjelman yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on, että jokaisella on oikeus ja mahdollisuus osallistua jalkapallo- ja futsaltoimintaan sukupuoleen, etniseen taustaan, uskontoon tai muuhun taustaan katsomatta, omalla tasollaan ja tavallaan, oikealla asenteella ja itseensä luottaen - pelaajana tai valmentajana, erotuomarina tai huoltajana, vanhempana tai katsojana, harrastajana tai kilpa-/huippu-urheilijana. Palloliiton strategia sisältää yhdenvertaisuuden edistämisen työyhteisötasolla ja liiton järjestämässä toiminnassa. (Yhdenvertaisuussuunnitelma 2023–2026 s.a., 2–6)

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon nykytilanteen selvittäminen

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen nykytilanteen selvittäminen on tärkeää, jotta voidaan tiedostaa kehittämiskohteet, aloittaa kehittämistyö ja

seurata työn edistymistä. Työympäristössä työnantajalla, jolla on yli 30 työntekijää palveluksessa, työnantaja on velvollinen ylläpitämään suunnitelmaa tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Urheiluseuroilla vastaavaa velvoitetta jäsenien osalta ei ole, mutta suunnitelman luominen ja tilanteen säännöllinen seuraaminen helpottaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen arviointia ja kehittämistä. (Työterveyslaitos s.a)

Nykytilanteen kartoittaminen kyselytutkimuksella henkilöstölle antaa kattavan tilannekuvan henkilöstön kokemuksista ja kyselytutkimuksen uusimalla säännöllisin väliajoin voidaan seurata työn kehittymistä. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokyselyllä kartoitetaan havaintoja ja kokemuksia syrjinnästä sekä henkilöstön arvioita yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta työpaikalla. (Työterveyslaitos s.a)

Olympiakomitea ylläpitää lajiliitoille tilattavaa yhdenvertaisuus ja tasa-arvokyselyä, joka ei ole tilattavissa yksittäisille seuroille. Kyselylomakkeella on 22 kohtaa, joilla pyritään kartoittamaan kyselyyn vastaajan ikää, sukupuolta ja roolia, ilmapiiriä seurassa ja mahdollisia syrjintätilanteita. (Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely urheiluseuroille. 2017.)

2.8 Ympäristö ja ilmasto

Urheilujärjestöillä on mahdollisuus vähentää ilmastovaikutuksia suunnittelemalla ja toteuttamalla kestäviä ilmastotoimia toiminnassaan. Olympiakomitean julkaisema Urheiluseurojen vastuullisuusohjelma 2020–2024 kannustaa vähentämään urheilun ympäristövaikutuksia ja osaltaan hillitsemään ilmastonmuutosta. Vastuullisuusohjelman tavoite on tunnistaa toiminnan merkittävät ympäristövaikutukset ja määritellä toimenpiteet vaikutusten vähentämiseksi. Olympiakomitea pyrkii vähentämään ympäristövaikutuksia muokkaamalla toimintatapoja tapahtumien järjestämisen, kilpailutapahtumien, varusteiden, liikenteen, liikuntapaikkojen ja hankintojen osalta, sekä viestimällä ympäristöasioista aktiivisesti. (Urheillaan ihmisiksi, urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020–2024. 2020.)

Seurat voivat vähentää ympäristökuormitustaan esimerkiksi seuraavilla tavoilla, edistämällä kiertotalousajattelua vaatteissa ja välineissä, vähentämällä

matkustuspäästöjä yhteiskuljetuksilla ja käyttämällä julkista liikennettä, toteuttamalla etäharjoituksia, vähentämällä ruokahävikkiä yhteisruokailuilla ja kestäväillä ruokavalinnoilla, sähköistämällä viestintää ja seurahallintoa ja järjestämällä kampanjoita, joissa esimerkiksi kerätään roskia harjoitusten yhteydessä. Liikuntapaikkojen energiankulutus on merkittävä osa seuran ympäristövaikutuksiin vaikuttava tekijä. Seurat voivat vaikuttaa liikuntahallien ja harjoittelu- paikkojen energiankulutukseen järkevillä ilmastointi-, valaistus- ja lämmitysratkaisuilla. Matkustuspäästöjä voidaan vähentää yhteiskuljetuksilla ja laadukkailla harjoitusolosuhteilla lähellä käyttäjiä. (Ympäristövastuu on osa fiksua seura-arkea. 2022.)

SAJL – Ympäristö ja ilmasto

Suomen amerikkalaisen jalkapallon liiton vastuullisuusohjelman Ympäristö ja ilmasto -osio pyrkii vähentämään lajiliiton ja sen alaisten seurojen ympäristövaikutuksia ja sitä kautta hillitsemään ilmastonmuutosta. Osion tavoitteena on tunnistaa ja arvioida oman toiminnan ympäristövaikutukset ja vähentää ympäristövaikutuksia muokkaamalla toimintatapoja ympäristöystävällisempään suuntaan. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Toimintatapoja on pyritty muokkaamaan mm. tapahtumien järjestämisessä, varusteiden hankinnassa, liikkumisessa, liikuntapaikoilla ja muiden hankintojen osalta. Toimenpiteeksi on merkitty myös ympäristöasioista- ja teoista viestimen ja sitä kautta tietoisuuden lisääminen. (Vastuullisuusohjelma 2022.)

Liiton kehittämistyössä on luotu ympäristöohjelma, jonka jaettu viiteen teemaan: aloitteellisuus, liikenne, kierrätys (varusteet ja välineet), tapahtumat ja olosuhteet, sekä jätteet.

- Aloitteellisuus -teemassa korostetaan, että SAJL kannustaa jäsenseurojaan ympäristöaloitteisiin. Liitto on luonut verkkosivuilleen sivuston aloitteiden tekemiseksi ja palkitsee vuosittain parhaan ympäristöaloitteen. Teeman tavoitteena on tehdä 1 ympäristöuutinen kuukaudessa. Mittareiksi teemalle on nimetty ympäristöaloitteiden määrä ja toteutettujen ympäristöaloitteiden määrä.
- Liikenne -teemassa SAJL ilmoittaa vähentävänsä liikennettä aktiivisella etäkokouksella ja suosittelemalla julkisen liikenteen, yhteiskyyditysten ja pyöräilyn käyttöä liiton tapahtumiin niin liiton kuin jäsenseurojen tapahtumissa. Mittareiksi teemalle on asetettu seurojen lukumäärä, joilla suositus julkisen liikenteen, yhteiskyyditysten tai pyöräilyn käytöstä, vähintään 50 % kaikista koulutuksista ja kokouksista järjestetään etänä.
- Kierrätys (varusteet ja välineet) -teemassa liitto ilmoittaa perustavansa liiton järjestämiin tapahtumiin kierrätyspisteitä käytettyjen lajivarusteiden jälleenmyyntiin ja uusio-

käyttävänsä liiton peliasuja tehokkaasti. Mittareiksi teemalle ilmoitetaan kirpputorimyyjien lukumäärä, seurojen lukumäärä, joilla on käytössä kierrätysohjelma, sekä lahjoitettujen keräystuotteiden määrä ja rahallinen arvo.

- Tapahtumat ja olosuhteet -teemassa liitto ilmoittaa luovansa suuriin tapahtumiin erillisen ympäristöohjelman, joka huomioi ympäristöohjelman tavoitteet erityisesti kierrätyksen, jätteiden ja liikenteen osalta. Tapahtumien tarjoilussa pyritään huomioimaan monipuolinen ja terveellinen ruokavalio. Mittareiksi teemalle on asetettu tapahtumille tehdyt ympäristöohjelmat, sekä tarjolla olevat ruokavaihtoehdot.
- Jätteet -teemassa liitto ilmoittaa pyrkivänsä vähentämään jätteiden syntymistä digitalisaation avulla. Kokousmateriaali jaetaan sähköisesti, jätteiden määrää pyritään vähentämään välttämällä turhia hankintoja, roskat lajitellaan kierrätyksessä ja ruokahävikkiä minimoidaan annossuunnittelulla ja jakamalla ylijäämäruoka hyötykäyttöön. Mittareiksi teemalle on asetettu kokoukset, joissa ei käytetä paperia ja tapahtumat, joihin annossuunnittelu on toteutettu.

(Ympäristöohjelma 2022, 2–8.)

Suomen Palloliitto – Ympäristö ja ilmasto

Suomen Palloliiton vastuullisuusohjelman ympäristövastuu -osiossa Palloliitto ilmoittaa toteuttavansa Urheiluyhteisön vastuullisuusohjelman mukaisia ympäristö ja ilmastotoimia, sekä kehittävänsä toimintaansa jatkuvasti. Palloliitto pyrkii tunnistamaan ja vähentämään liiton ja jäsenseurojen toiminnasta johtuvia ilmastovaikutuksia aktiivisesti. Liiton erillinen ympäristöohjelma on tekeillä ja se tulee noudattamaan UEFA:n ja FSR:n strategioiden mukaista ympäristövastuun kokonaisuutta. (Ympäristövastuu s.a)

Tavoitteet ja nostot Palloliiton ilmasto- ja ympäristötyössä:

- Palloliitto tunnistaa ja arvioi oman toiminnan ympäristövaikutukset.
- Palloliitto vähentää ympäristövaikutuksia kehittämällä toimintaa mm. kilpailujärjestelmien, tapahtumajärjestelyjen, varusteiden, liikkumisen, liikuntapaikkojen ja hankintojen osalta.
- Palloliitto viestii ympäristöasioista aktiivisesti ja monipuolisesti.
- Palloliitto näyttää esimerkkiä urheiluyhteisölle kestävämmän urheilun edistämiseksi.

(Ympäristövastuu s.a)

Työkaluja ympäristövaikutteiden hallintaan

Fiksu seura

Olympiakomitea toteuttaa Fiksu-seura palkintohaun, jonka tavoitteena on kannustaa urheiluseuroja kehittämään ja jakamaan ympäristövastuullisia toimintatapoja. Ympäristötavoitteiden tulisi näkyä seuran johdon ja toimihenkilöiden päätöksenteossa ja toiminnassa, jotta tavoitteet ja toimintatavat siirtyvät jäsen- ja harrastajien toimintaan luontevasti. (Fiksu seura s.a)

Hiilijalanjäljen määrittely

Hiilijalanjäljellä tarkoitetaan päästöjä, joita syntyy toiminnan, tuotteen tai palvelun vuoksi. Hiilijalanjäljen laskennat perustuvat elinkaariarvioinnin standardeihin (ISO 14040:2006, ISO 14044:2006). Hiilijalanjälkeä laskettaessa laskentaan kuuluu seuraavat vaiheet:

- Tavoitteen määrittely, halutaanko laskea yksittäisen tuotteen, palvelun tai toiminnan hiilijalanjälki vai koko- tai osatoiminnan hiilijalanjälki ja mihin laskentatuloksia käytetään.
- Laskentarajauksen asettelu, tavoite vaikuttaa siihen millaisia rajoituksia tehdään. Rajoitus tehdään perinteisesti organisatorisesti, maantieteellisesti ja/tai ajallisesti.
- Lähtötiedot, kerätään laskentarajaukseen sisältyvistä toiminnoista. Laskentaan tarvitaan toiminnallisia tietoja ja päästökerrontietoja.
- Laskenta, lähtötietojen koonnin jälkeen, laskenta toteutetaan tavoitteeseen soveltuvan laskentastandardin mukaisesti.
- Raportointi, laskennan toteutustapa ja laskentatulokset esitetään raportissa. Raportissa kuvataan myös laskennan tarkoituksen, laskentarajauksen, sekä laskentaa liittyvät oletukset ja epävarmuudet.

(OpenCO2net oy. 2022.)

Tekonurmikenttien kumirouhe

Tekonurmikentillä käytetään yleisesti kumirouhetta, jonka kulkeutuminen kentältä ympäristöön aiheuttaa haitallisen mikromuovin lisääntymistä ympäristössä. Kumirouhetta kulkeutuu tekonurmikentän käyttäjän kengissä keskimäärin 1,6 g/käyttäjä/käyttökerta. Muovirouheen siirtymistä kentän ulkopuolelle voidaan ehkäistä tiedottamalla käyttäjiä ja lisäämällä puhdistuspaikkoja kenttien reuna-alueille. (Setälä. Hakala. Lehtiniemi. Pankkonen. Sainio. Tirroniemi. 2022, 10, 33, 43.)

2.9 Porvoon Butchers

Porvoon Butchers on amerikkalaisen jalkapallon erikoisseura, joka on perustettu Porvoossa vuonna 1986. Seuralla on joukkueet mm. miesten edustusjoukkue, naisten edustusjoukkue ja juniorijoukkueet kaikissa ikäluokissa U10-U20 tasoilla. Taulukossa 1 on kuvattu seuran joukkueiden menestys.

Taulukko 1. Porvoon Butchers seuran menestys kilpasarjoissa.

Menestys	
Miesten edustusjoukkue	
SM kulta	2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2023
SM hopea	1997
SM pronssi	1995, 2003, 2011, 2021

Naisten edustusjoukkue	
1 divisioonan mestaruus	2005, 2013
2 divisioonan mestaruus	2022
Juniorijoukkueet 15–21-vuotiaiden ikäluokissa	
SM kulta	18 kpl
SM hopea	8 kpl
SM pronssi	6 kpl

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

3.1 Lajiliittojen vastuullisuusohjeistuksien teoreettinen vertailu

Tutkimuksen tavoitteena oli luoda urheiluseuralle kestävyysuunnitelma, joka palvelee seuran toimintaa ja ottaa huomioon lajiliiton vastuullisuusohjelman tavoitteet. Kestävyysuunnitelman luonnissa käytettiin pohjana lajiliiton luomaa vastuullisuusohjelmaa, joka toimi runkona seuran ohjelmalle. Seuran kestävyysuunnitelma täydennettiin vertailemalla lajiliiton, Suomen palloliiton ja olympiakomitean vastuullisuusohjelmia ja poimimalla niistä seuraa parhaiten palvelevat kokonaisuudet. Lisäksi aineistoa kerättiin lainsäädännöstä ja alan tutkimuksista.

Antidoping

Antidoping-osiossa selvitettiin ja kirjattiin mitä antidopingtyön edistämiseksi voi tehdä seuratasolla. Selvitystyön pohjalta laadittiin seuran kestävyysuunnitelmaan määritelmät mihin voimassa oleviin säännöstöihin sitoudutaan, millaisiin koulutuksiin joukkueen henkilöstö velvoitetaan osallistumaan, tarkennukset pelaajasopimuksiin antidopingin osalta, viestinnän parannuskeinot sekä vuosittain mitattavat arvot.

Hyvä hallinto

Hyvä hallinto- osiossa selvitettiin ja kirjattiin määritelmä hyvälle hallintotavalle ja luotiin toimintamallit sen noudattamiseen. Tavoitteena pidettiin, että toiminta herättää luottamusta, tyytyväisyyttä, on osallistavaa ja takaa toiminnan laadun ja jatkuvuuden. Kestävyysuunnitelmaan määriteltiin ohjeistukset johtamisen,

kurinpidon, taloushallinnon ja viestinnän osalta. Lisäksi määriteltiin mitä arvoja voidaan mitata vuosittain ja kuinka palautetta pyydetään ja käsitellään.

Turvallinen toimintaympäristö

Turvallinen toimintaympäristö- osiossa selvitettiin ja kirjattiin määritelmä, kuinka olympiakomitea ja lajiliitot ohjeistavat toteuttamaan toimintoympäristön turvallisuutta seuran toiminnassa. Osioon kirjattiin ohjeet epäasiallisen käytöksen ja häirinnän havaitsemiseen ja käsittelyyn, ohjeistus millaisiin koulutuksiin seuran henkilöstö veloitetaan osallistumaan ja vuosittain mitattavat arvot.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo- osiossa selvitettiin ja määriteltiin, kuinka yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista on mahdollista arvioida, parantaa ja kuinka sen toteutumista voidaan seurata vuosittain olympiakomitean, lajiliittojen ja työterveyslaitoksen mukaan. Osioon kirjattiin ohjeet organisoinnin, päätöksenteon, rekrytoinnin ja päätöksenteon osalta.

Ympäristö ja ilmasto

Ympäristö- ja ilmasto -osiossa selvitettiin ja kirjattiin mitä tunnistettavia ympäristövaikutuksia seuran toiminnasta seuraa ja kuinka ympäristövaikutuksia voidaan pyrkiä hillitsemään. Osiossa kirjattiin ohjeet ympäristöaloitteiden esittämiselle, ympäristövaikutusten vähentämiselle ja viestinnän parantamiselle.

3.2 Porvoon Butchers edustusjoukkueen yhden kauden hiilijalanjäljen laskenta

Hiilijalanjäkilaskennan tarkoituksena oli selvittää edustusjoukkueen toiminnasta johtuvia ympäristövaikutuksia. Joukkueen hiilijalanjälkeen vaikuttavia tunnistettavia tekijöitä olivat liikkuminen, hankinnat, jätteet ja energiankulutus. Hiilijalanjäkiselvityksessä laskenta rajattiin liikkumiseen ja kotiottelutapahtumissa syntyviin jätteisiin. Liikkuminen arvioitiin yksittäiseksi suurimmaksi hiilijalanjälkeä kasvattavaksi tekijäksi, koska suurin osa liikkumisesta toteutetaan yksityisautoiluna. Liikkumisen osalta tutkimus rajattiin edustusjoukkueen pelaajien, valmentajien ja henkilöstön liikkumiseen harjoitukseen ja ottelutapahtumiin. Lisäksi selvitettiin kotiotteluihin saapuvan yleisön liikkumisen vaikutukset ja ottelutapahtumissa syntyneiden jätteiden vaikutukset.

Aikataulullisesti laskenta rajattiin miesten edustusjoukkueen toimintaan vuoden 2023 vaahteraliigakauden ajalta. Harjoituskausi alkoi marraskuussa 2022, päättyen toukokuun 2023 puoliväliin, jolloin kilpailukausi alkoi. Kilpailukausi kesti toukokuusta syyskuuhun, jolloin joukkue pelasi yhteensä 15 ottelua taulukon 2 mukaisesti.

Taulukko 2. Vaahteraliiga otteluohjelma, Porvoon Butchers (2023)

Päivämäärä	Ottelu
22.4.2023	Tampere Saints - Porvoon Butchers (harjoitusottelu)
20.5.2023	Porvoon Butchers - Wasa Royals
25.5.2023	Porvoon Butchers - United Newland Crusaders
4.6.2023	Seinäjoki Crocodiles - Porvoon Butchers
10.6.2023	Porvoon Butchers - Kuopio Steelers
15.6.2023	Helsinki Roosters - Porvoon Butchers
29.6.2023	Porvoon Butchers - Helsinki Wolverines
6.7.2023	Kuopio Steelers - Porvoon Butchers
16.7.2023	Porvoon Butchers - Seinäjoki Crocodiles
21.7.2023	Helsinki Wolverines - Porvoon Butchers
27.7.2023	Porvoon Butchers - Helsinki Roosters
19.8.2023	Wasa Royals - Porvoon Butchers
25.8.2023	United Newland Crusaders - Porvoon Butchers
3.9.2023	Porvoon Butchers - Helsinki Rooster (pudostuspelit)
9.9.2023	Seinäjoki Crocodiles - Porvoon Butchers (finaali)

Tarkempi aikataulullinen rajausta asetettiin alkamaan 7.11.2022 ja päätymään 9.9.2023. Miesten edustusjoukkueen henkilömäärä kaudella 2023 koostui 59 henkilöstä, joista 50 oli pelaajia ja 9 valmentajaa. Lisäksi taustahenkilössä oli 7 seuran johtokunnan jäsentä, sekä muutamia vapaaehtoisia toimijoita avustamassa ottelutapahtumissa. Tässä laskennassa joukkueen liikkumisen osalta henkilökohderyhmäksi rajattiin 59 aktiivista edustusjoukkueen jäsentä.

Tutkimusmenetelmänä joukkueen liikkumisen osalta syntyvien päästöjen selvittämiseen käytettiin QR-koodipohjaista kyselytutkimusta (Liite 3), joka pohjautui määrälliseen selvitystapaan. Kattava vastausmäärä pyrittiin varmistamaan käyttäen joukkueen sisäisiä tiedotuskanavia. Kyselytutkimuksessa selvitettiin kuinka henkilöt liikkuvat harjoituksiin ja tapahtumiin, kuinka pitkän matkan ja millä liikkumisvälineellä. Osallistujamäärästä ja tapahtumamäärästä pidettiin kirjaa ilmoittautumisilla joukkueen sisäisessä myClub-järjestelmässä.

Kyselytutkimukseen edustusjoukkueen liikkumisen osalta vastasi 34/59 henkilöä. Kyselytutkimuksessa kysyttiin vastaajilta:

- Millaisella kulkuneuvolla vastaaja saapui tapahtumaan.
- Mikäli vastaaja vastasi saapuneensa autolla tai muulla moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla, mitä polttoainetta kulkuneuvo käytti.
- Kuinka pitkän yhdensuuntaisen matkan henkilö kulki tapahtumaan.
- Mikäli vastaaja kulki matkan autolla, niin jakoiko kyydin, kuinka monta henkilöä.

Joukkueen liikkumisesta aiheutuvien päästöjen laskennassa käytettiin kyselystä saatuja keskiarvoja. Tapahtumaan kuljettu kokonaiskilometrimäärä jaettiin eri kulkuneuvojen prosentuaaliselle määrälle ja kulkuneuvokohtaiset kilometrimäärät kerrottiin taulukon 3 päästökertoimilla, saaden tulokseksi liikkumisen kokonaispäästömäärä vastanneiden osalta. Taulukon 3 päästökertoimet on esitetty muodossa gCO₂ekv / 1 km WWF Green Officen kulutustapamittarin käyttövoimaosion mukaisesti (Ilmastolaskuri s.a).

Taulukko 3. Liikkumisen päästökertoimet (2023)

Yksityisauton käyttövoima	Kasvihuonekaasujen vaikutus (gCO₂ekv / 1 km)
Bensiini	160,00
Diesel	140,00
Sähkö	0,00
Hybridi	110,00
Biokaasu	0,00
Muut kulkuneuvot	
Moottoripyörä tai vastaava	110,00
Kaukoliikenne, bussi	80,00
Julkinen lähiliikenne, bussi	80,00
Taksiliikenne	150,00
Kävellen / pyöräily	0,00

Yksittäisen kävijän liikkumisen päästömäärä laskettiin jakamalla liikkumisesta syntynyt kokonaispäästömäärä kävijämäärällä. Kauden aikana järjestettiin yhteensä 66 yksittäistä harjoitusta ja 7 kotiottelutapahtumaa, joiden osallistujamäärästä pidettiin kirjaa myClub sovelluksessa. Kaikissa harjoituksissa ja kotiottelutapahtumissa oli yhteensä 2652 kävijää joukkueen osalta ja yksittäiseen tapahtumaan osallistui keskimäärin 36,3 henkilöä. Yksittäisen tapahtuman joukkueen liikkumisen päästömäärä saatiin kertomalla keskimääräinen kävijämäärä yksittäisen henkilön lasketulla päästömäärällä. Koko kauden harjoitus-

ten ja kotiotteluiden liikkumisen päästömäärä saatiin kertomalla yksittäisen tapahtuman liikkumisen päästömäärä koko kauden tapahtumamäärällä. Lisäksi kauden aikana olleista 15 ottelutapahtumasta (Taulukko 2, s 20), 8 oli vierasottelutapahtumia, joihin kuljettiin yhteiskuljetusbussilla. Vieraspelimatkojen liikkumisen päästömäärä laskettiin jakamalla bussilla kuljettu kokonaiskilometri määrä (3 940 km) vieraspelimatkoille osallistuneiden henkilöiden keskiarvolla ($355 / 8 = 44,4$) ja kertomalla tulos taulukon 3 (Taulukko 3, s 21), päästökertoimilla. Edustusjoukkueen henkilöstön keskimääräinen liikkumisesta syntynyt hiilijalanjälki koko kauden osalta laskettiin kotitapahtumien ja vierasmatkojen tulojen summasta.

Kotiottelutapahtumien yleisön liikkumisen päästöjen selvittämiseksi teetettiin kyselytutkimus (Liite 4) katsojille 10.6.2023 ”Porvoon Päivät”-tapahtuman aikana pelatussa Porvoon Butchers – Kuopio Steelers -ottelussa sähköisenä kyselytutkimuksena QR-koodin kautta. Kattava vastausmäärä pyritään saavuttamaan lisäämällä QR-koodi ottelutapahtumissa olevaan käsiohjelmaan ja esille tulostettuna paperijulisteena usealle näkyvälle paikalle tapahtumapaikkaan. Kyselytutkimuksen ajankohta valikoitui kokemusperäisesti edellisten vuosien kävijämäärän perusteella, jonka arvioitiin olevan mittava. Kävijämäärä ottelutapahtumassa myytyjen lippujen perusteella oli 584 katsojaa taulukon 4 mukaisesti ja kyselytutkimukseen vastasi 59 / 584 henkilöä. Kotiotteluiden katsojamäärä oli suoraan verrannollinen myytyihin pääsylippuihin. Myytyjen lippujen määrät kirjattiin ylös jokaisen ottelutapahtuman jälkeen tutkimuksen tilastointia varten.

Taulukko 4. Vaahteraliiga kotiotteluiden katsojamäärät ja joukkueen henkilöstön osallistujamäärät (2023)

Päivämäärä	Ottelu	Katsojamäärä	Joukkue
20.5.2023	Butchers - Royals	240	50
25.5.2023	Butchers - UNC	330	50
10.6.2023	Butchers - Steelers	584	55
29.6.2023	Butchers - Wolverines	351	50
16.7.2023	Butchers - Crocodiles	367	55
27.7.2023	Butchers - Roosters	543	55
3.9.2023	Butchers - Roosters	653	55

Kyselytutkimuksessa kysyttiin vastaajilta:

- Millaisella kulkuneuvolla vastaaja saapui tapahtumaan.

- Mikäli vastaaja vastasi saapuneensa autolla tai muulla moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla, mitä polttoainetta kulkuneuvo käytti.
- Kuinka pitkän yhdensuuntaisen matkan henkilö kulki tapahtumaan.
- Mikäli vastaaja kulki matkan autolla, niin jakoiko kyydin, kuinka monta henkilöä.
- Mikäli kuljit matkan ottelutapahtumaan moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla, olisitko valmis kulkemaan matkan kävellen, pyörällä tai julkisella kulkuneuvolla alennetun pääsylipun hinnalla?

Yleisön liikkumisesta aiheutuvien päästöjen laskennassa käytettiin kyselystä saatuja keskiarvoja. Tapahtumaan kuljettu kokonaiskilometrimäärä jaettiin eri kulkuneuvojen prosentuaaliselle määrälle ja kulkuneuvokohtaiset kilometrimäärät kerrottiin taulukon 3 (Taulukko 3, s 21), päästökertoimilla saaden tulokseksi liikkumisen kokonaispäästömäärä vastanneiden osalta.

Yksittäisen kävijän liikkumisen päästömäärä laskettiin jakamalla liikkumisesta syntynyt kokonaispäästömäärä vastanneiden kesken. 32/59 vastauksen perusteella he kulkivat tapahtumaan +1 henkilön kanssa, joten laskettaessa yksittäisen henkilön liikkumisen päästöjä jakamalla kokonaispäästömäärä vastausmäärällä, lisättiin 59 vastaajaan 32 lisähenkilöä, saaden yksittäisen henkilön yksittäisen tapahtuman liikkumisen päästömäärä. Kauden aikana järjestettiin 7 kotiottelutapahtumaa, joiden katsojamäärästä pidettiin kirjaa myytyjen pääsylippujen avulla (Taulukko 4, s 22). Kaikissa kotiottelutapahtumissa kävi yhteensä 3068 katsojaa. Koko kauden kotiotteluiden katsojien liikkumisen keskimääräinen päästömäärä saatiin kertomalla yksittäisen katsojan liikkumisen päästömäärä koko kauden kotiotteluiden katsojamäärällä. Lisäksi katsojilta tiedusteltiin, olisivatko moottorikäyttöisellä ajoneuvolla saapuneet henkilöt valmiita vaihtamaan kulkuneuvon polkupyörään, julkiseen kulkuneuvoon tai saapumaan kävellen. Vastaukset jaettiin prosentuaalisesti kyllä ja ei -vastanneiden kesken vastausmäärään verraten.

Tutkimusmenetelmänä jätteiden päästöjen selvityksessä käytettiin kotiottelussa 27.7.2023 syntyneiden jätteiden määrän. Ennen ottelutapahtumaa, tapahtumapaikan 11 sekajäteastiaa tyhjennettiin ja tapahtuman päätyttyä syntyneet jätteet kerättiin ja punnittiin. Jätteiden käsittelyssä noudatettiin erityistä varovaisuutta käyttämällä suojakäsineitä sekä hengityssuojaimia.

Punnittujen jätteiden kokonaismäärän päästölukema laskettiin käyttämällä taulukon 5 päästökertoimia. Jätteiden päästökertoimet WWF Green Officen kulu-
tustapamittarin jätteet-osion mukaan esitettyinä kgCO₂ekv / 1 kg. (Ilmastolas-
kuri s.a)

Taulukko 5. Jätteiden päästökertoimet (2023)

Jätteet	Kasvihuonekaasujen vaikutus (gCO₂ekv / 1 kg)
Sekajäte	510,00
Biojäte	70,00
Muovi	70,00
Energiajäte	410,00
Kartonki/pahvi	60,00
Paperi	1050,00
Lasi	570,00
Metalli	130,00

Yksittäisen ottelutapahtuman kävijän jätteiden päästömäärä saatiin jakamalla kokonaisjättemäärä taulukon 4 (Taulukko 4, s 22) kävijämäärällä ja koko kauden kotiotteluissa syntyneiden jätteiden keskimääräinen päästömäärä kertomalla yksittäisen kävijän jättemäärän päästöt koko kauden kotiotteluiden taulukon 4 (Taulukko 4, s 22), mukaisella kokonaiskävijämäärällä. Punnittujen sekajätteiden (17,62 kg) osalta laskettiin teoreettinen päästötulos lajitelluille jätteille. Jätteet lajiteltiin sekajätteiksi 5 kg, muoviksi 5 kg, pahviksi 5 kg ja biojätteeksi 2,62 kg. Lajiteltujen jätteiden päästömäärä laskettiin käyttämällä taulukon 5 (Taulukko 5, s 23–24) päästökertoimia. Yksittäisen henkilön lajiteltujen jätteiden päästömäärä laskettiin jakamalla lajiteltujen jätteiden kokonaispäästömäärä ottelutapahtumassa paikalla olleella henkilömäärällä. Koko kauden kotiotteluiden lajiteltujen jätteiden kokonaispäästömäärä laskettiin kertomalla yksittäisen henkilön päästömäärä koko kauden kotiottelutapahtumien paikalla olleiden henkilömäärällä. Lisäksi laskettiin jätteiden lajittelun prosentuaalinen vaikutus päästömäärään koko kauden ajalta.

4 TULOKSET

4.1 Vastuullisuusohjeistuksien vertailu

Antidoping

Antidoping -osioissa liitot painottavat sitoutuneisuutta voimassa oleviin antidopingsäännöksiin ja viestinnän merkitystä dopingin vaaroihin liittyvästä tietoisuuden levittämisestä. Sitoutumista voimassa oleviin sääntöihin parannetaan allekirjoittamalla sopimus joka, velvoittaa noudattamaan liiton antidopingsään-

nöstöä, sekä velvoittamalla osallistumaan antidoping-verkkokoulutuksiin säännöllisin väliajoin. Tietoisuutta antidopingin vaaroista lisätään viestimällä aktiivisesti antidopingasioista seuran tiedotusvälineissä.

Hyvä hallinto

Hyvä hallinto -osioissa liitot painottavat tarkastelemaan seurojen toimintaa säännöllisesti ja varmistamaan, että toiminta on läpinäkyvää, avointa ja hyvän hallintotavan mukaista. Päätöksenteon on oltava avointa, osallistavaa, perusteltua ja pelisäännöt on oltava kaikkien saatavilla. Johtamisen tavoite on kehittää toimintaa ja ylläpitää mielekästä ilmapiiriä. Taloudenhoito rakennetaan vastuullisesti, realistisesti ja kestäväälle pohjalle. Kurinpidossa noudatetaan yhteisesti sovittuja sääntöjä tasapuolisesti ja mahdollisiin rikoksiin, rikkeisiin ja sääntörikkomuksiin suhtaudutaan vakavasti valmiin prosessin mukaan. Viestinnän tavoite on kertoa toiminnasta, jakaa tietoa seuran tarjoamista mahdollisuuksista ja vahvistaa seuran brändiä.

Turvallinen toimintaympäristö

Turvallinen toimintaympäristö -osioissa liitot painottavat, että seurojen toiminnan tavoite on taata kaikille toimintaan osallistuville turvallinen ympäristö harrastaa. Kukaan ei saa kokea minkäänlaista häirintää, kiusaamista tai epäasiallista kohtelua, sekä että toimintaympäristöt, joita harrastamiseen käytetään ovat turvalliset. Epäasialliseen käytökseen puututaan välittömästi ja asian käsittelyyn on valmiit selkeät prosessit sovittuna.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo-osioissa liitot painottavat seuroja edistämään toimia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden puolesta kaikessa toiminnassa. Seurojen on syytä kirjata ohjenuorat tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseen. Ohjeistukseen kirjataan, kuinka tasa-arvoa edistetään seuran päivittäisessä toiminnassa, päätöksenteossa, organisaatiotasolla ja rekrytoinnissa. Hyvä tapa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen seurannaksi on säännöllisesti toteutettava mielipidemittaus.

Ympäristö ja ilmasto

Ympäristö ja ilmasto -osioissa liitot painottavat seuroja etsimään ja kehittämään aktiivisesti toimia ympäristörasitteiden vähentämiseksi ja muovaamaan toimintaa ilmastoystävällisemmäksi. Seuroilla voi olla merkittävä rooli paikallisessa yhteisössä ja siten mahdollista osallistuttaa ihmisiä kestäviin ympäristötekoihin. Seuroja kannustetaan kehittämään ympäristöaloitteita, joko suoraan seuran itsensä kautta tai ehdottamaan lajiliitolle. Seuroja kannustetaan vähentämään oman toimintansa ilmastopäästöjä tunnistettujen päästökohdeiden liikenteen, jätteiden, hankintojen ja energiankäytön kautta. Seuroja kannustetaan viestimään aktiivisesti ilmastoteoista ja näin lisäämään tietoutta kestävästä kehityksestä.

4.2 Joukkueelle luotu vastuullisuusohjeistus

Joukkueen vastuullisuusohjeistus on luotu vertailemalla Suomen amerikkalaisen jalkapallon liiton ja Suomen palloliiton vastuullisuusohjeistuksia. Liittojen ohjeistuksia soveltamalla luotiin seuraa tukeva ohjeistus, joka kattaa liittojen ohjeistusten mukaisesti kaikki viisi vastuullisuuden osa-aluetta.

Antidoping

Sitoudutaan noudattamaan Suomen antidopingsäännöstöä seuran sisäisillä säännöillä ja sopimuksilla, jolloin turvataan oikeudet reiluun ja puhtaaseen urheiluun. Henkilöstö osallistutetaan antidopingkoulutuksiin ja viestitään aktiivisesti antidopingtyöstä. Ohjelmaan kirjattiin:

- Sitoutuminen voimassa oleviin säännöstöihin
- Ohjelman tavoitteet
- Ohjeistus koulutuksista
- Pelaajasopimusten antidoping-tarkennukset
- Seuran antidoping-tiedotuksen parantamishdotukset
- Vuosittain mitattavat arvot

(Liite 1, 1–2.)

Hyvä hallinto

Hallintotapa herättää luottamusta, on läpinäkyvää, osallistavaa ja takaa toiminnan jatkuvuuden. Toiminta- ja kurinpitösäännöt ovat ajantasaiset, selkeät, henkilöstön tavoitettavissa, ennaltaehkäisevät epäasiallista käytöstä ja mahdollistavat siihen puuttumisen. Taloudenhoito on vastuullista. Ohjelmaan kirjattiin:

- Johtaminen
- Taloushallinto
- Kurinpito
- Viestintä
- Palaute
- Vuosittain mitattavat arvot

(Liite 1, 3–4.)

Turvallinen toimintaympäristö

Toiminta ja olosuhteet on toteutettu turvallisesti kaikille toimintaan osallistuville henkilöille. Toimintaympäristö on terveyttä edistävä ja terveellisiin elämäntapoihin kannustava. Selkeät toimintamallit epäasiallisen kohtelun käsittelyyn on kirjattu. Henkilöstö osallistutetaan vastuullisuuskoulutuksiin ja suositellaan henkilötön rikostaustan selvitystä. Ohjelmaan kirjattiin osa-alueet:

- Turvallinen toimintaympäristö -määritelmä urheilussa
- Epäasialliseen käytökseen ja häirintään puuttuminen
- Ohjeistus koulutuksista
- Vuosittain mitattavat arvot

(Liite 1, 4–5.)

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Toiminta on yhdenvertaista ja tasa-arvoista kaikkia kohtaan henkilön taustasta riippumatta. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisen nykytila selvitetään ja toteutumisen jatkuvuutta seurataan vuosittain. Ohjelmaan kirjattiin osa-alueet:

- Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo
- Rekrytointi
- Organisointi ja päätöksenteko
- Viestintä
- Seuratoiminnan seuranta ja epäkohtiin puuttuminen

(Liite 1, 5–6.)

Ympäristö ja ilmasto

Toiminnan ympäristövaikutukset tunnistetaan, arvioidaan ja niitä pyritään vähentämään muokkaamalla toimintaa ympäristöystävällisemmäksi. Tunnistettuja arviointikohteita ovat liikkuminen, jätteet, hankinnat ja energiankulutus. Luodaan ympäristöohjelma, joka kannustaa ympäristöaloitteisiin, vähentää liikkumisesta syntyviä ilmastopäästöjä, suosii kierrätystä ja vähentää toiminnasta johtuvia jätteitä. Ympäristöasioista viestitään aktiivisesti. Ohjelmaan kirjattiin osa-alueet:

- Ympäristöaloitteet
- Ympäristövaikutusten vähentäminen

- Viestintä
- Esimerkin näyttäminen urheiluyhteisölle

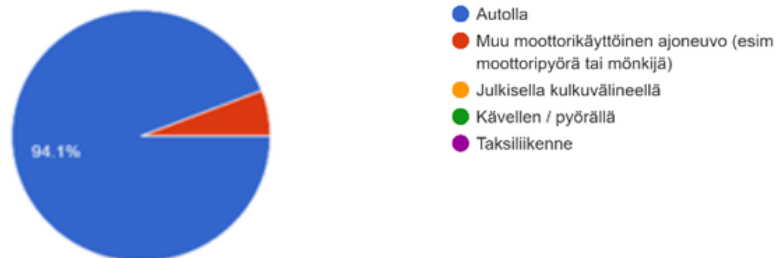
(Liite 1, 6.)

4.3 Hiilijalanjälkilaskennan tulokset

Edustusjoukkueen henkilöstön liikkuminen

Kysymykseen 1 ”*Millaisella kulkuneuvolla vastaaja saapui tapahtumaan?*”, vastasi 34 henkilöä ja vastaukset jakaantuivat kuvan 1 mukaisesti: 32 (94,1 %) auto, 2 (5,9 %) muu moottorikäyttöinen kulkuneuvo ja muita kulkuneuvoja ei käytetty.

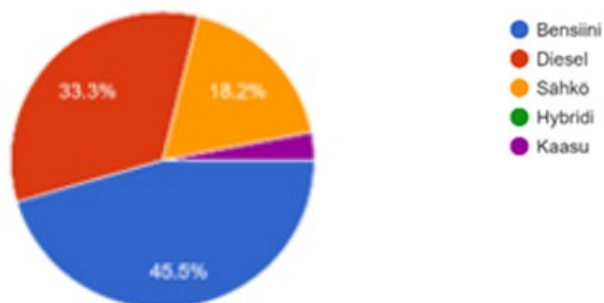
Millä kulkuvälineellä saavuit tapahtumaan?

Kuva 1. Kulkuneuvojen jakauma, joilla vastaajat saapuivat harjoitukseen (2023)

Kysymykseen 2 ”*Mikäli saavuit autolla tai muulla moottorikäyttöisellä kulkuvälineellä, mikä oli ajoneuvon polttoaine?*”, vastasi 33 henkilöä, ja vastaukset jakaantuivat kuvan 2 mukaisesti: 15 (54,5 %) bensiini, 11 (33,3 %) diesel, 6 (18,2 %) sähkö ja 1 (3,0 %) biokaasu. Kukaan vastaajista ei saapunut hybridi-kulkuneuvolla.

Mikäli saavuit autolla tai muulla moottorikäyttöisellä kulkuvälineellä, mikä oli ajoneuvon polttoaine?

Kuva 2. Harjoituksen vastaajien kulkuneuvojen käyttövoiman jakauma (2023)

- $2\,491\text{ km (kuljettu kokonaismatka)} * 0,559\text{ (moottorikäyttöisten kulkuneuvojen määrä)} = 1\,392,5\text{ km.}$

Ajoneuvokohtainen kuljettu matka:

- $\text{Auto, } 0,941 * 1\,392,5\text{ km} = 1\,310,313\text{ km}$
- $\text{Muu kulkuneuvo, } 0,059 * 1\,392,5\text{ km} = 82,156\text{ km}$

Käyttövoimakohtainen kuljettu matka:

- $\text{Bensiini, } 0,455 * 1\,392,5\text{ km} = 633,57\text{ km}$
- $\text{Diesel, } 0,333 * 1\,392,5\text{ km} = 463,69\text{ km}$
- $\text{Sähkö, } 0,182 * 1\,392,5\text{ km} = 253,43\text{ km}$
- $\text{Biokaasu, } 0,030 * 1\,392,5\text{ km} = 41,77\text{ km}$

Päästömäärä taulukon 3 (Taulukko 3, s 21) päästökertoimilla kuljetulle matkalle: $0,17\text{ tCO}_2\text{ekv} / 1\,392,5\text{ km} = 170,00\text{ kgCO}_2\text{ekv} / 1\,392,5\text{ km.}$

Yksittäisen kyselyyn vastanneen henkilön päästömäärä:

- $170,00\text{ kgCO}_2\text{ekv} / 34 = 5\text{ kgCO}_2\text{ekv} / \text{henkilö} / \text{osallistumiskerta}$

Yksittäisen harjoituksen/kotiottelun keskimääräinen kävijämäärä:

- $2652 / (66+7) = 36,3\text{ kävijää.}$

Yksittäisen harjoituksen keskimääräinen päästömäärä:

- $5,00\text{ kgCO}_2\text{ekv} * 36,3 = 181,50\text{ kgCO}_2\text{ekv.}$

Koko kauden harjoitusten ja otteluiden keskimääräinen päästömäärä:

- $181,5\text{ kgCO}_2\text{ekv} * (66+7) = 13\,249,50\text{ kgCO}_2\text{ekv} = 13,25\text{ tCO}_2\text{ekv.}$

Vieraspeliotteluiden keskimääräinen päästömäärä:

- $80,00\text{ gCO}_2\text{ekv} * 3\,940\text{ km} = 315,00\text{ kgCO}_2\text{ekv} = 0,315\text{ tCO}_2\text{ekv.}$

Edustusjoukkueen henkilöstön liikkumisen hiilijalanjälki keskimääräisesti kauden 2023 ajalta:

- $13,25\text{ tCO}_2\text{ekv} + 0,315\text{ tCO}_2\text{ekv} = 13\,565\text{ kgCO}_2\text{ekv} = 13,565\text{ tCO}_2\text{ekv.}$

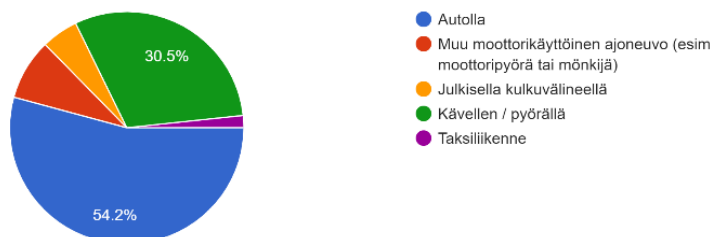
Yksittäisen harjoittelijan keskimääräinen päästömäärä kauden 2023 ajalta:

- $13\,565\text{ kgCO}_2\text{ekv} / 36,3 = 373,69\text{ kgCO}_2\text{ekv.}$

Kotiotteluiden katsojien liikkuminen,

Kysymykseen 1 ”*Millaisella kulkuneuvolla vastaaja saapui tapahtumaan?*”, vastasi 59 henkilöä ja vastaukset jakaantuivat kuvan 5 mukaisesti: 32 (54,2 %) auto, 5 (8,5 %) muu moottorikäyttöinen kulkuneuvo, 3 (5,1 %) julkinen kulkuneuvo, 18 (30,5 %) kävellen tai pyörä ja 1 (1,7 %) taksiliikenne.

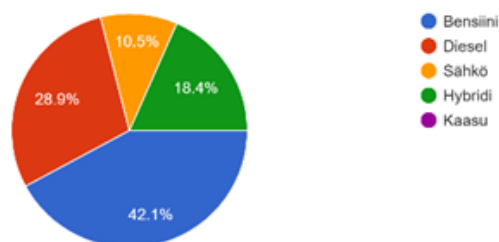
Millä kulkuvälineellä saavuit tapahtumaan?
59 responses

Kuva 5. Kulkuneuvojen jakauma, joilla vastaajat saapuivat kotiottelutapahtumaan (2023)

Kysymykseen 2 ”Mikäli saavuit autolla tai muulla moottorikäyttöisellä kulkuvälineellä, mikä oli ajoneuvon polttoaine?”, vastasi 38 henkilöä kuvan 6 mukaisesti: 16 (42,1 %) bensiini, 11 (28,9 %) diesel, 4 (10,5 %) sähkö ja 4 (18,4 %) hybridi.

Mikäli saavuit autolla tai muulla moottorikäyttöisellä kulkuvälineellä, mikä oli ajoneuvon polttoaine?
38 responses

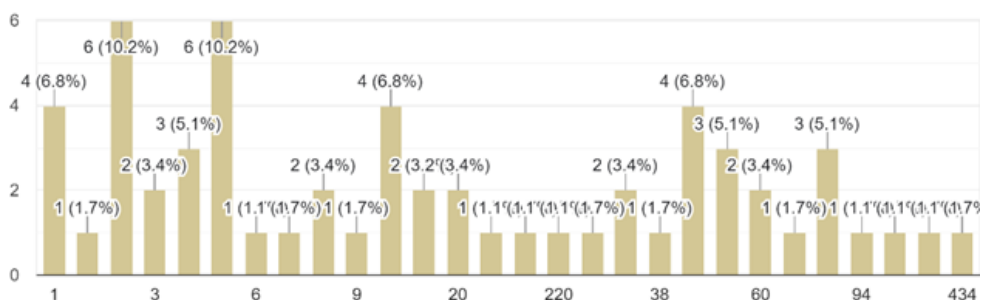

Kuva 6. Kotiottelutapahtuman vastaajien kulkuneuvojen käyttövoiman jakauma (2023)

Kysymykseen 3 ”Kuinka pitkän yhdensuuntaisen matkan kuljit ottelutapahtumaan? Vastaa kilometrimäärä.”, vastasi 59 henkilöä ja vastaukset jakaantuivat kuvan 7 mukaisesti 1 km matkasta 434 km matkaan. Yhdensuuntaista matkaa kaikilla vastanneilla kertyi yhteensä 2 617,3 km, ja yhden tapahtuman koko kuljettu matka edestakaisin oli 5 234,6 km.

Kuinka pitkän yhdensuuntaisen matkan kuljit ottelutapahtumaan? Vastaa kilometrimäärä.

59 responses

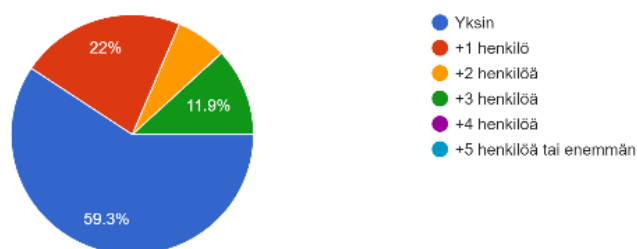

Kuva 7. Kotiottelutapahtuman vastaajien kuljettujen yhdensuuntaisten matkojen jakauma (2023)

Kysymykseen 4 ”Jos kuljit matkan autolla, muulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla tai taksilla, kuinka monta henkilöä jakoi kyydin samalla ajoneuvolla kanssasi?”, vastasi 59 henkilöä ja vastaukset jakaantuivat kuvan 8 mukaisesti: 35 (59,3 %) yksin, 13 (22,0 %) +1 henkilöä, 4 (6,8 %) +2 henkilöä ja 7 (11,9 %) +3 henkilöä.

Jos kuljit matkan autolla, muulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla tai taksilla, kuinka monta henkilöä jakoi kyydin samalla ajoneuvolla kanssasi?

59 responses

Kuva 8. Kotiottelutapahtuman vastaajien kulkuneuvojen kyydissä olleiden henkilöiden määrän jakauma (2023)

Saatujen vastausten epämääräisyyden vuoksi laskennassa käytetään 59 vastaajien ajoneuvomääränä 32 (54,2 %) kulkuneuvoa.

Kulkuneuvokohtainen kuljettu matka:

- Auto, $0,542 * 5234,6 \text{ km} = 2837,2 \text{ km}$
- Muu kulkuneuvo, $0,085 * 5234,6 \text{ km} = 445,0 \text{ km}$
- Julkisella kulkuneuvolla, $0,051 * 5234,6 \text{ km} = 267,0 \text{ km}$
- Kävelen tai pyörällä, $0,305 * 5234,6 = 1596,6 \text{ km}$

- Taksiliikenne, $0,017 * 5\,234,6 = 89,0$ km

Käyttövoimakohtainen kuljettu matka:

- Bensiini, $0,421 * 2\,837,2$ km = 1197,5 km
- Diesel, $0,289 * 2\,837,2$ km = 820,0 km
- Sähkö, $0,105 * 2\,837,2$ km = 298,0 km
- Hybridi, $0,184 * 2\,837,2$ km = 522,0 km

Päästömäärä taulukon 3 (Taulukko 3, s 21) päästökertoimilla kuljetulle matkalle: $0,45$ tCO₂ekv / $5\,234,6$ km = $450,00$ kgCO₂ekv / $5\,234,6$ km.

Laskennassa käytetyn 32 autolla kulkeneet henkilöt ilmoittivat kulkeneensa +1 henkilön kanssa, joten kyselyyn vastanneiden henkilömäärään (59) lisättiin 32 kyydissä ollutta henkilöä. Laskennassa käytetään vastaajien kuvitteellista kokonaismäärää 91.

Yksittäisen kyselyyn vastanneen henkilön päästömäärä:

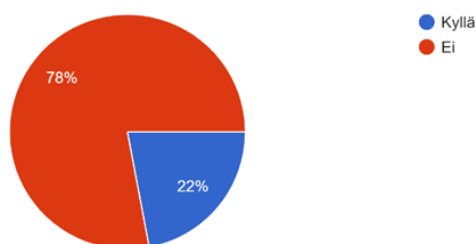
- $450,00$ kgCO₂ekv / $91 = 4,9$ kgCO₂ekv / henkilö.

Koko kauden kotiottelutapahtumien yleisön liikkumisen keskimääräinen päästömäärä:

- $4,9$ kgCO₂ekv * $3\,068 = 15\,033,2$ kgCO₂ekv = $15,03$ tCO₂ekv.

Kysymykseen 5 ”Jos kuljit matkan ottelutapahtumaan moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla, olisitko valmis kulkemaan matkan kävellen, pyörällä tai julkisella kulkuneuvolla alennetun pääsylipun hinnalla?”, vastasi 59 ja vastaukset jakaantuivat kuvan 9 mukaisesti: 46/59 (78,0 %) vastasi ei ja 13/59 (22,0 %) vastasi kyllä.

Jos kuljit matkan ottelutapahtumaan moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla, olisitko valmis kulkemaan matkan kävellen, pyörällä tai julkisella kulkuneuvolla alennetun pääsylipun hinnalla?
59 responses

Kuva 9. Kotiottelutapahtuman vastaajien mielipiteen jakauma kysyttäessä olisivatko he valmiita saapumaan vähäpäästöisellä vaihtoehdolla tapahtumaan alennetun lipun hinnalla (2023)

Jätteet

Kotiottelutapahtumassa 27.7.2023 Porvoon Butchers – Helsinki Roosters syntyneiden sekajätteiden punnittu kokonaispaino oli 17,620 kg.

Punnittujen jätteiden päästömäärä taulukon 5 (Taulukko 5, s 23–24) päästökertoimilla,

- $17,62 \text{ kg} * 510 \text{ gCO}_2\text{ekv} = 8,986 \text{ kgCO}_2\text{ekv}$.

Yksittäisen henkilön päästömäärä kotiottelutapahtumassa syntyvistä jätteistä,

- $8,986 \text{ kgCO}_2\text{ekv} / (543 + 55) = 0,015 \text{ kgCO}_2\text{ekv}$.

Koko kauden kotiottelutapahtumien jätteiden keskimääräinen päästömäärä,

- $0,015 \text{ kgCO}_2\text{ekv} * (3068 + 370) = 51,570 \text{ kgCO}_2\text{ekv}$.

Lajiteltujen jätteiden päästömäärä,

- Sekajätettä, $5,000 \text{ kg} * 510 \text{ gCO}_2\text{ekv} = 2\,550 \text{ gCO}_2\text{ekv}$
- Muovia, $5,000 \text{ kg} * 70 \text{ gCO}_2\text{ekv} = 350 \text{ gCO}_2\text{ekv}$
- Pahvia, $5,000 \text{ kg} * 60 \text{ gCO}_2\text{ekv} = 300 \text{ gCO}_2\text{ekv}$
- Biojätettä, $2,620 \text{ kg} * 70 \text{ gCO}_2\text{ekv} = 183,4 \text{ gCO}_2\text{ekv}$

Yhteensä $3\,383,400 \text{ gCO}_2\text{ekv} = 3,383 \text{ kgCO}_2\text{ekv}$.

Yksittäisen kävijän lajiteltujen jätteiden päästömäärä,

- $3,383 \text{ kgCO}_2\text{ekv} / (543 + 55) = 0,006 \text{ kgCO}_2\text{ekv}$.

Koko kauden kotiottelutapahtumien lajiteltujen jätteiden päästömäärä,

- $0,006 \text{ kgCO}_2\text{ekv} * (3\,068 + 370) = 20,628 \text{ kgCO}_2\text{ekv}$.

Lajiteltujen jätteiden päästömäärä verrattuna ei lajiteltujen jätteiden päästömäärään,

- $20,628 \text{ kgCO}_2\text{ekv} / 51,570 \text{ kgCO}_2\text{ekv} = 0,4 = 60 \% \text{ vähemmän päästöjä}$.

5 TULOSTEN TARKASTELU

Vastuullisuusohjeistukset

Odotetusti lajiliittojen vastuullisuusohjeistukset myötäilevät olympiakomitean ohjeistusta ja ovat hyvin samankaltaisia keskenään omilla lajityypillisillä mukautuksillaan. Vastuullisuusohjeistuksiin liittyy laeista tulevia pykäläitä, kuten myös maailmalla yleisesti käytettävissä olevien säännöstöjen ja standardien ohjeistuksia. Kaikkien viiden osa-alueen osalta tehtyä vertailua voitiin soveltaa käytettäväksi seuran omassa ohjeistuksessa. Vertailun pohjalta luotiin seuran

oma vastuullisuusohjeistus, joka toimii ohjenuorana seuran kestävyystyön edistämisessä.

Hiilijalanjälki - liikkuminen

Joukkueen ja katsojien liikkumisen päästötuloksia ei voida pitää täysin luotettavina, johtuen vastausten epä johdonmukaisuuksista. Epä johdonmukaisuudet voivat johtua kysymysten asettelusta tai huolimattomista vastauksista. Kuitenkin tarkoitus oli selvittää keskimääräisiä päästöarvoja, joten saatuja tuloksia voidaan pitää suuntaa antavina ja käytettävänä arvoina, joita pyritään parantamaan.

Tämän opinnäytetyön laskennan tuloksena keskimääräisesti edustusjoukkueen henkilöstön liikkumisen hiilijalanjälki kauden 2023 osalta oli 13 565 tCO₂ekv kuljetulle kokonaismatkalle 185 783 km. Yksittäisen joukkueen henkilön keskimääräinen matkustamisesta johtuva päästömäärä oli 373,69 kgCO₂ekv. Lappeenrannan Saipa-jääkiekkjoukkueelle vuonna 2023 teetetyn hiilijalanjälkitarkastelun tuloksena joukkueen kokonaispäästöiksi matkustamisen osalta kertyi 17 119 kgCO₂ekv ja kuljettua kokonaismatkaa tarkastelussa laskettiin yhteensä 19 920 km. Yksittäiselle joukkueen henkilölle matkustamisesta syntyviä päästöjä tutkimuksessa oli laskettu 744 kgCO₂ekv. Vertailtaessa tässä tutkimuksessa saatuihin tuloksiin, tulokset eroavat huomattavasti. Eroa voi selittää, että Saipan hiilijalanjälkilaskennassa 18 000 km matkasta oli kuljettu linja-autolla, jonka päästökerroin tutkimuksen mukaan oli 733 gCO₂ekv ja tässä tutkimuksessa linja-auton päästökerroin oli 80 gCO₂ekv. Lisäksi Saipan tutkimuksessa oli huomioitu polttoaineen valmistuksesta syntyvät päästöt, joita tässä tutkimuksessa ei huomioitu. (Gröös. 2023, 13–15)

Koko kauden kotiotteluiden katsojien liikkumisen keskimääräinen päästömäärä oli 15,03 tCO₂ekv, yksittäisen henkilön päästömäärä oli 4,9 kgCO₂ekv ja yksittäisen henkilön keskimääräinen kuljettu matka tapahtumaan oli 88,7 km. Tulosten perusteella kotiotteluiden katsojien liikkumisen päästöjä olisi mahdollista vähentää 22 % tarjoamalla alennettua lippuhintaa vähäpäästöisellä vaihtoehdolla liikkuville ja yleisesti kannustamalla katsojia liikkumaan vähäpäästöisellä vaihtoehdolla. Mahdollinen vaikutus laskisi yleisön liikkumista tasolle 11,72 tCO₂ekv. Mikkelin Jukureiden-jääkiekkjoukkueelle vuonna 2022

tehdyssä hiilijalanjälkitarkastelussa täyden hallin katsojamäärälle (3 314 henkilöä) laskettu kokonaispäästömäärä oli 10 195 kgCO₂ekv. Jakamalla kokonaispäästömäärä kävijämäärällä voidaan määrittää yksittäisen henkilön keskimääräinen päästömäärä, joka tutkimuksen tulosten perusteella oli 3,08 kgCO₂ekv ja kuljettu keskimääräinen matka tutkimuksen mukaan oli 50,5 km. Tuloksia verrattaessa toisiinsa ovat ne linjassa ja siten tässä tutkimuksessa saatua tulosta voidaan pitää luotettavana ovat linjassa toistensa kanssa. (Seeger. 2022, 29–30)

Hiilijalanjälki - jätteet

Yksittäisen kävijän keskimääräinen jätteistä syntyvä päästömäärä tulosten perusteella oli 0,015 kgCO₂ekv ja koko kauden aikana jätteistä keskimääräisesti syntyneiden päästöjen määrä oli 51,570 kgCO₂ekv. Ottelutapahtumapaikalla oli käytössä vain sekajäteastioita ja lajittelemalla sekajätteet, olisi tulosten perusteella mahdollista vähentää jätteistä syntyviä päästöjä jopa 60 %. Ottelutapahtumien jätteiden lajittelussa on huomattava potentiaali päästöjen vähennykseen. Porvoon kaupunki hallinnoi ottelutapahtumapaikkaa ja sen jätehuoltoa. Jätteiden lajittelun parannusta voisi pyrkiä edistämään ehdottamalla Porvoon kaupungille lajittelupisteiden lisäämistä ottelupaikalle. Väliaikaisia lajittelupisteitä olisi myös mahdollista toteuttaa tapahtumapaikalle joukkueen toimesta.

Mikkelin Jukureille vuonna 2022 teetetyn hiilijalanjälkitutkimuksen ottelutapahtuman jäteosuudessa yksittäisen kävijän jätteiden päästömääräksi saatiin tulokseksi 0,015 kgCO₂ekv, joka on linjassa tässä tutkimuksessa saatuihin tuloksiin. Jätteiden osalta toteutunutta laskennan tulosta voidaan pitää luotettavana keskiarvollisena tuloksena. (Seeger. 2022, 28)

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Urheiluseuroissa piilee suuri potentiaali vastuullisuuskehitystyössä ja mahdollisuus vaikuttaa toimintaan suoraan ja välillisesti liittyvien ihmisten asenteisiin ja toimintatapoihin. Ammattuurheilutasolla kestävä kehitys kaikilla viidellä osa-alueella tarkastellaan varmasti useammin, mutta harrastetasolla piilee valtava potentiaali toiminnan kehittämiseen. Olympiakomitean ja lajiliittojen vastuullisuusohjeistukset sopivat seuratasolle skaalaamalla ohjeistukset seuras-

pesifiksi. Kirjaamalla ohjeet toiminnan kehittämiseksi voidaan edesauttaa kestävyyskehitystä ja luoda kestävämpää urheilukulttuuria. Absoluuttisen hiilijalanjäljen selvittäminen on haastavaa ja tässä opinnäytetyössä suoritettua laskentaa voidaan pitää vain suuntaa antavana.

Joukkueen henkilöstön ja yleisön liikkumisen päästöjä voidaan pyrkiä vähentämään suosittamalla yhteiskyydityksiä, julkista liikennettä sekä pyöräilyä tai kävelyä henkilöstölle. Jätteiden päästöjä on mahdollista pienentää huomattavasti lajittelun avulla. Suositusten vaikuttavuutta voidaan tarkastella uusimalla tutkimus tulevana vuosina.

LÄHTEET

Alma Talent oy s.a. Kauppalehti. Yritys- ja yhteisörekisteri. Porvoon Butchers Ry 1557809–1. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.kauppalehti.fi/yritykset/yritys/porvoon+butchers+ry/15578091> [viitattu 4.8.2023].

Antidopingohjelma. 2022a. Suomen amerikkalaisen jalkapallon liitto ry. Saatavissa: <https://jenkkifutis.fi/wp-content/uploads/2022/12/2023-SAJL-Antidopingohjelma.pdf> [viitattu 20.12.2023].

Antidopingohjelma. 2022b. Suomen palloliitto ry. Saatavissa: ps://www-asset.palloliitto.fi/62562/1648538065-palloliiton_antidopingohjelma_2022.pdf [viitattu 21.12.2023].

Erivapaus urheilijan lääkityksessä s.a. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://suek.fi/antidopingtoiminta/erivapaus-urheilijan-laakityksessa/> [viitattu 4.1.2024].

Fiksu seura s.a. Suomen olympiakomitea ry. WWW-dokumentti. <https://www.olympiakomitea.fi/2019/08/19/fiksu-seura-palkitaan/> [viitattu 20.9.2023].

Gröös, N. 2023. Jalkapallon ja jääkiekon osittainen hiilijalanjälki. Opinnäyte-työ. Saatavilla: https://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/165970/Kanditaaintinty%C3%B6_Niki_G%C3%B6%C3%B6s.pdf?sequence=1&isAllowed=y#:~:text=Tulosten%20perusteella%20j%C3%A4%C3%A4kiekon%20hiilijalanj%C3%A4lki%20yhden,kohden%20542%20kg%20CO2%2Dekv. [viitattu 6.4.2024].

Hallintomalli s.a. Suomen palloliitto ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.palloliitto.fi/palloliitto/hallintomalli> [viitattu 2.2.2024].

Hyvä hallinto s.a. Suomen palloliitto ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.palloliitto.fi/palloliitto/vastuullisuus/hyva-hallinto> [viitattu 2.2.2024].

Ilmastolaskuri s.a. WWF. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ilmastolaskuri.fi/> [viitattu 2.3.2024].

ILMO-ilmoitusjärjestelmä s.a. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://ilmo.suek.fi/> [viitattu 3.1.2024].

Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa (KAMU) -lääkehaku s.a. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kamu.suek.fi/#/> [viitattu 4.1.2024].

OpenCO2net oy. 2022. Miten hiilijalanjälki lasketaan. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.openco2.net/fi/artikkelit/miten-hiilijalanjalki-lasketaan> [viitattu 27.2.2024].

Puhtaasti paras-verkkokoulutus s.a. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://suek.fi/koulutus/koulutusmateriaalit/puhtaasti-paras-verkkokoulutus/> [viitattu 4.1.2024].

Segeer, S. 2022. Jääkiekko-ottelun osittainen hiilijalanjälki. Oppinnäytetyö. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/747122/Segeer_Salla.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Setälä, O. Hakala, O. Lehtiniemi, M. Pankkonen, P. Sainio, E. Tirroniemi, J. 2022. Kumirouheen kulkeutuminen jalkapallokentiltä ympäristöön. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/items/76d15773-e205-43cf-afd1-1ec7d23dfe0f> [viitattu 27.2.2024].

Sosiaalinen vastuu s.a. Suomen palloliitto ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.palloliitto.fi/palloliitto/vastuullisuus/sosiaalinen-vastuu?tab=2-2-turvallisuus> [viitattu 20.1.2024].

Suomen antidopingsäännöstö. 2021. Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry. Saatavissa: <https://suek.fi/wp-content/uploads/2020/12/Suomen-antidopingsa%CC%88a%CC%88nno%CC%88sto%CC%88.pdf> [viitattu 15.12.2023].

Suomen liikunta ja urheilu ry s.a. Hyvä hallinto lajiliitossa. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://storage.googleapis.com/valo-production/2016/12/hyva_hallinto_lajiliitossa.pdf [viitattu 20.11.2023].

Turvallinen toimintaympäristö s.a. Suomen Olympiakomitea ry. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://www.olympiakomitea.fi/olympiakomitea/vastuullisuus/turvallinen-toimintaymparisto/> [viitattu 15.1.2024].

Työterveyslaitos s.a. Lakisääteinen näkökulma yhdenvertaisuuteen ja sukupuolten tasa-arvon edistämiseen. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/monimuotoisuus-ja-inklusiivisuus-asiantuntija-organisaatiossa/monimuotoisuus-ja-inklusiivisuus-mita-ja-miksi/lakisaateinen-nakokulma-yhdenvertaisuuteen-ja-sukupuolten-tasa-arvon-edistamiseen> [viitattu 23.1.2024].

Urheillaan ihmisiksi, urheiluyhteisön vastuullisuusohjelma 2020–2024. 2020. Suomen olympiakomitea ry. Saatavissa: <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2020/02/ee3bcc3b-urheiluyhteison-vastuullisuusohjelma-2020-2024.pdf> [viitattu 6.5.2023].

Vaahteraliiga otteluohjelma 2023. 2023. Suomen amerikkalaisen jalkapallon liitto ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.sajl.org/selaus/otteluohjelma.php?sarja=1&kausi=2023> [viitattu 15.1.2023]

Valtioneuvoston kanslia. 2022. Suomen kestävän kehityksen toimikunta. Kestävän kehityksen toimikunnan strategia 2022-2030. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163958> [viitattu 3.5.2023].

Vastuullisuusohjelma. 2022. Suomen amerikkalaisen jalkapallon liitto ry. Saatavissa: <https://jenkkifutis.fi/info/tulevaisuudenkuva/vastuullisuusohjelma/> [viitattu 7.5.2023].

Väestöliitto s.a. Et ole yksin -palvelu. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.etoleyksin.fi/> [viitattu 21.1.2024].

World anti-doping agency s.a. Play true day. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.wada-ama.org/en/play-true-day-assets> [viitattu 28.12.2023].

Yhdenvertaisuus s.a. Oikeusministeriö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://oikeusministerio.fi/yhdenvertaisuus> [viitattu 21.1.2024].

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely urheiluseuroille. 2017. Suomen olympiakomitea ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://storage.googleapis.com/valo-production/2017/01/malli_yhdenvertaisuus_ja_tasa-arvokysely_urheiluseuroille.pdf [viitattu 23.1.2024].

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325. Oikeusministeriö. [viitattu 21.1.2024].

Yhdenvertaisuussuunnitelma 2023–2026 s.a. Suomen palloliitto ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: www-assets.palloliitto.fi/62562/1698047183-yhdenvertaisuussuunnitelma-23-26.pdf [viitattu 22.1.2024].

Yhdistyslaki 26.5.1989/503. Oikeusministeriö. [viitattu 15.7.2023].

Ympäristöohjelma. 2022. Suomen amerikkalaisen jalkapallon liitto ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://vaahteraliiga.fi/wp-content/uploads/2021/12/2022_Ymparistoohjelma_SAJL.pdf. Luettu 26.2.2024 [viitattu 9.10.2023].

Ympäristövastuu on osa fiksua seura-arkea. 2022. Suomen olympiakomitea ry. WWW-dokumentti. Saatavilla: <https://info.suomisport.fi/ymparistovastuun-osa-fiksua-seura-arkea/> [viitattu 20.2.2023].

Ympäristövastuu s.a. Suomen palloliitto ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.palloliitto.fi/ymparistovastuu>. [viitattu 11.1.2024].

Porvoon Butchers kestävyysuunnitelma

Kestävyysuunnitelma keskittyy miesten edustusjoukkueen toimintaan, mutta voidaan soveltavin osin hyödyntää myös naisten ja juniorijoukkueiden toimintaan. Kestävyysuunnitelma sisältää Suomen amerikkalaisen jalkapallon lajiliiton SAJL:n vastuullisuusohjelman pääteemat: antidoping, hyvä hallinto, turvallinen toimintaympäristö, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo, sekä ympäristö ja ilmasto.

Antidoping

Porvoon Butchers on sitoutunut SAJL antidopingsäännöstöön ja täten noudattaa WADA:n maailman antidopingsäännöstöä, Suomen Antidopingtoimikunta ry:n Suomen antidoping säännöstöä sekä WADA:n ja ADT:n hyväksymiä standardeja ja toimintaohjeita.

Porvoon Butchersin antidopingohjelman tavoite:

- Lisätä tietoisuutta dopingiin koskevista säännöistä seuran toimintaan liittyville henkilöille.
- Sitouttaa seuran toimintaan liittyvät henkilöt noudattamaan antidopingsäännöstöä säännöillä ja sopimuksilla.

Porvoon Butchers sitoutuu toimittamaan SAJL:n antidopingohjeistuksen mukaisesti Vaahteraliigassa pelaavan edustusjoukkueen osalta kaikki pelaajat kattava pelaajaluettelo liittoon ja antidopingtoimikunnalle joulukuun, tammi-kuun, helmikuun, maaliskuun ja huhtikuun viimeiseen päivään mennessä.

Edustusjoukkueen pelaajasopimukseen kirjataan SAJL:n suosituksen mukaisesti vähintään:

- *Edustusjoukkueen pelaaja on velvollinen allekirjoittamaan liiton antidopingvakuutuksen. Antidopingvakuutus on myös kilpailusääntöjen mukaisen edustuskelppoisuuden yksi edellytyksistä.*
- *Pelaaja vakuuttaa tuntevansa urheilussa kiellettyjä aineita koskevat säännöt ja vastuut, ja sitoutuu olemaan käyttämättä urheilussa kiellettyjä aineita ja huumausaineita.*

- *Pelaaja sitoutuu noudattamaan SUEK:n, SAJL:n ja seuran sääntöjä sekä osallistumaan vaadittaessa testiin kiellettyjen aineiden käytön selvittämiseksi.*
- *Pelaaja on velvollinen korvaamaan seuralle tai SAJL:lle kaiken kiellettyjen aineiden käyttämisestä aiheutuvan vahingon, kuitenkin aina vähintään 500 euroa. Lisäksi dopingrikkomukseen syyllistynyt pelaaja on velvollinen korvaamaan SAJL:n kurinpitovaliokunnan dopingrikkomuksesta seuralle asettaman sakon.*
- *Pelaaja toimittaa SAJL:lle pyydettyä allekirjoitetun antidopingvakuutuksen.*

Lisäksi edustusjoukkueen pelaajasopimukseen kirjataan, että edustusjoukkueen pelaajan on suoritettava Puhtaasti Paras-koulutus hyväksytysti. Puhtaasti Paras-koulutuksen suoritus veloitetaan myös edustusjoukkueen valmentajilta.

Ulkomaalaisten pelaajien sopimukseen kirjataan, että edustusjoukkueen ulkomaalaiset pelaajat veloitetaan osallistumaan SAJL:n järjestämään ulkomaalaisille pelaajille suunnattuun antidoping-koulutukseen.

Porvoo Butchers sitoutuu olemaan aktiivisesti mukana kehittämässä keinoja dopingin poistamiseksi urheilusta viestimällä:

- Porvoo Butchers osallistuu vuosittain Play True Day-kampanjapäivään huhtikuussa jakamalla seuran sosiaalisen median sivustoilla kuvia Play True Day-kehyksillä. Kehykset ovat ladattavissa WADA:n Play True Day-sivustolta.
- Seuran internet-sivuille lisätään linkit Puhtaasti Paras-koulutuksen sivuille, ILMO-palvelun sivuille ja KAMU-portaalin sivuille.

Mittaaminen

Seura pitää kirjaa vuosittain, kuinka monta Puhtaasti Paras koulutusta on suoritettu verrattuna edustusjoukkueen pelaaja- ja valmentajasopimukseen.

Seura pitää kirjaa vuosittain, kuinka monta dopingrikkomusta ilmenee edustusjoukkueen pelaajien osalta.

Hyvä hallinto

Porvoon Butchersin toiminta on hyvän hallintotavan mukaista, läpinäkyvää ja avointa. Edistämme yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon. Päätöksiä tehdessämme valmistelemme ja perustelemme ne huolella. Päätöksentekoprosessiin liittyvät pelisäännöt ovat kaikkien saatavilla. Porvoon Butchers on sitoutunut noudattamaan Suomen amerikkalaisen jalkapallon liiton toimintasääntöjä.

Johtaminen

Porvoon Butchersin johtamisessa noudatetaan eettisiä arvoja ja hyvää hallintotapaa. Päätöksenteko on avointa, osallistavaa ja perusteltua. Hyvä johtajuus tukee ilmapiiriä ja motivoi toimijoita. Hyvän johtamisen tavoitteena on tukea toiminnan kehittämistä ja ylläpitää mielekästä ilmapiiriä seurassa.

Taloushallinto

Porvoon Butchersin taloushallinto on rakennettu vastuullisesti ja avoimuuden periaatteita noudattaen. Rakennamme taloutta realistiselle, vastuulliselle ja kestäväälle pohjalle.

Kurinpito

Kurinpitosääntömme ovat ajan tasalla ja tarkastelemme sääntöjä säännöllisesti.

Suhtaudumme rikoksiin, rikkeisiin ja sääntörikkomuksiin vakavasti ja meillä on selkeä prosessi tilanteisiin, joissa näitä ei noudateta.

Viestintä

Porvoon Butchersin viestintä on avointa ja ajantasaista. Viestinnän tavoitteena on kertoa toiminnasta ja seuran tarjoamista mahdollisuuksista. Viestinnän tavoitteena on myös vahvistaa seuran brändiä ja erottua muista seuroista vastuullisena, positiivisena ja ammattimaisena toimijana.

Palaute

Pyydämme säännöllisesti palautetta seuran toimijoilta, pelaajilta ja yhteistyökumppaneilta ja kehitämme toimintaa saadun palautteen pohjalta.

Mittaaminen

Seuraamme vuosittain käsiteltävien sääntöjen määrää ja kurinpidollisten toimien määrää.

Turvallinen toimintaympäristö

Porvoon Butchersin kestävyysuunnitelman yksi keskeisimmistä tavoitteista on taata kaikille seuran toimintaan osallistuville henkilöille turvallinen ympäristö harrastaa ja osallistua seuran toimintaan.

Turvallinen toimintaympäristö tarkoittaa ympäristöä, jossa toimintaan osallistuminen tuottaa iloa ja positiivisia kokemuksia ilman, että kukaan kokee häirintää, kiusaamista tai muuta epäasiallista kohtelua. Kaikkien toimintaan osallistuvien henkilöiden vastuulla on varmistaa, että kukaan ei koe minkäänlaista epäasiallista käytöstä ja kaikki tuntevat olonsa turvalliseksi.

Porvoon Butchers kestävyysuunnitelman Turvallinen toimintaympäristö -osion tavoitteet:

- Varmistaa, että urheilu tuottaa kaikille toimintaan osallistuville positiivisia kokemuksia, ilman häirintää, kiusaamista tai minkäänlaista epäasiallista käytöstä.
- Varmistaa, että toimintamme, toimintatapamme, tilat, joita käytämme ja olosuhteet ovat turvallisia.
- Varmistaa, että toimintaympäristömme ovat terveyttä edistävää, terveellisiin elämäntapoihin kannustava ja fyysisiltä olosuhteiltaan turvallinen.

Puutemme epäasialliseen käytökseen välittömästi ja mikäli ilmenee epäilyä häirintää, toimimme seuraavasti:

- Tarkistamme huolellisesti ilmenneen epäilyn/häirinnän ja olemme yhteydessä osapuoliin.
- Rikosepäilyihin puutemme suurella vakavuudella ja välittömästi. Jos on syytä epäillä, että kyseessä on rikoslaisissa mainittu teko, olemme viipymättä yhteydessä poliisiin ja Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon liittoon. Jos asiayhteyteen liittyy alaikäisiä henkilöitä, olemme välittömästi myös yhteydessä lastensuojeluviranomaisiin ja alaikäisen henkilön vanhempiin/huoltajiin. Varmistamme, että kaikkia osapuolia, mahdollista epäiltyä, uhria ja uhrin vanhempia/huoltajia kuullaan huolellisesti tapah- tumasta.
- Tarvittaessa pyydämme keskusteluapua vaitiolovelvolliselta asiantuntijalta.
- Viestimme asianomaisille avoimesti, selkeästi ja totuudenmukaisesti. Pidämme huolta, että kaikki osapuolet tietävät, kuinka asian käsittely

etenee seurassamme. Seurasta ulospäin viestittäessä tapahtumasta, huolehdimme osapuolten oikeusturvasta.

Häirinnästä, kiusaamisesta ja epäasiallisesta käytöksestä voi ilmoittaa seuran yhteyshenkilöille suoraan:

Johtokunnan puheenjohtaja

president@porvoonbutchers.com

tai

ilmoittamalla SUEK:n ILMO-palvelun kautta nimettömästi tai nimellisesti.

tai

Väestöliiton ja olympiakomitean Et ole yksin -palvelun kautta.

Seura kehittää ja ylläpitää henkilöstön tietotaitoa turvallisen toimintaympäristön varmistamiseksi velvoittamalla edustusjoukkueen valmentajat suorittamaan vuosittain:

- Suomen olympiakomitean ylläpitämän Vastuullinen valmentaja verkkokoulutuksen.
- Et ole yksin -hankkeen ylläpitämän Et ole yksin -verkkokoulutuksen.

Mittaaminen

Seura pitää kirjaa vuosittain, ovatko kaikki valmentajat suorittaneet Vastuullinen valmentaja -verkkokoulutuksen ja Et ole yksin -verkkokoulutuksen.

Seura pitää kirjaa vuosittain, ilmeneekö ilmoituksia epäasiallisesta käytöksestä.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Porvoon Butchersissa kaikki jäsenet ovat iästä, sukupuolesta ja etnisestä taustasta riippumatta tasavertaisia ja tuntevat olonsa tervetulleeksi. Tämä yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma auttaa edistämään syrjimättömyyttä kaikessa toiminnassamme. Suunnitelma ohjaa jäsentemme, vapaaehtoistojemme sekä työntekijöidemme toimintaa. Sitoudumme jatkuvasti tarkastelemaan ja kehittämään toimintamme tasa-arvoisuutta ja varmistamme, että jokainen voi nauttia amerikkalaisesta jalkapallosta Porvoon Butchersissa.

Alle on eritelty osa-alueita, tavoitteita ja toimintatapojamme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon osalta:

1. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

- Emme hyväksy syrjintää Porvoon Butcherssissa. Kaikki jäsenet ovat tervetulleita mukaan toimintaan, oli heidän taustansa millainen tahansa.
- Kohtelemme kaikkia jäseniä ja toiminnassamme mukana olevia tasa-vertaisesti ja vastustamme rasismia, kiusaamista ja syrjintää niiden kaikissa muodoissa.
- Takaamme turvallisen ja avoimen ilmapiirin, jossa kaikki voivat ilmaista mielipiteensä ja tuoda esiin mahdolliset ongelmat ja huolenaiheet.
- Sitoudumme edistämään monimuotoisuutta toiminnassamme.
- Varmistamme, että kaikki pelaajat saavat samanlaiset mahdollisuudet osallistua ja kehittyä taustasta riippumatta, oman taitotasonsa mukaan. Tarjoamme yhtäläiset resurssit ja yhtä laadukasta toimintaa kaikille.

2. Rekrytointi

- Rekrytointiprosesseissamme emme tee päätöksiä sukupuolen, iän tai etnisen taustan perusteella.
- Valitsemme pelaajat taitojen, potentiaalin ja motivaation perusteella.
- Edistämme erilaisilla taustoilla mukaan tulevien osallistumista mukaan toimintaan niin pelaajana, valmentajana tai muuna toimijana.
- Joukkueemme sisällä pelaajia kohdellaan tasavertaisesti ja samojen periaatteiden mukaisesti.
- Edustusjoukkueessa pätevät kilpaurheilulliset periaatteet, joiden pohjalta voidaan tehdä päätöksiä pelaamiseen ja harjoitteluun liittyen.

3. Organisaatio ja päätöksenteko

- Edistämme tasa-arvoa seuran organisaatorakenteessa ja päätöksenteossa. Rohkaisemme eri sukupuolia, ikäryhmiä ja taustojen edustajia otamaan aktiivisesti roolia seuran toimintaan.

4. Viestintä

- Tiedotamme avoimesti ja selkeästi kaikille seuran jäsenille toimintaperiaatteistamme ja tasa-arvoon liittyvistä tavoitteistamme.
- Viestinnässä noudatamme yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia kuva- ja sanavalintoja.
- Haluamme saada palautetta ja tarjoamme siihen mahdollisuuden.

5. Seuratoiminnan seuranta ja epäkohtiin puuttuminen

- Arvioimme toimintaamme säännöllisesti ja varmistamme, että tasa-arvoon liittyvät tavoitteet saavutetaan.
- Kuuntelemme ja otamme huomioon jäsentemme kokemukset yhdenvertaisuus ja tasa-arvoasioissa. Suoritamme korjaavat toimenpiteet, jos havaitsemme epäkohtia.

- Puutumme välittömästi, jos seuramme toiminnassa havaitaan syrjintää, epätasa-arvoista käytöstä, rasismia tai kiusaamista.
- Teetämme säännöllisesti kyselytutkimuksen seuran sisällä, jolla arvioimme yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista.

Ympäristö ja ilmasto

Porvoo Butchers on sitoutunut kehittämään toimintaansa vähäpäästöiseen ja ilmaston kannalta kestävämpään urheilutoimintaan ja pyrimme aktiivisesti etsimään keinoja, joilla voimme muovata toimintaamme hiilineutraaliksi. Seuralla on merkittävä rooli paikallisten ihmisten osallistamisessa ilmasto- ja ympäristötekoihin. Vastuullinen toiminta ja siitä aktiivisesti viestiminen toimii kilpailuetuna harrastajien, yleisön ja yhteistyökumppaneiden houkuttelemiseksi. Porvoo Butchers kestävyysuunnitelman Ympäristö ja ilmasto -osion teemoina ovat:

1. Kannustaa ympäristötekoihin ja aloitteisiin.
  - Porvoo Butchers kannustaa seuran henkilöstöä ja toiminnasta kiinnostuneita ehdottamaan ympäristöaloitteita, joko suoraan joukkueelle tai SAJL:n verkkosivujen kautta.
2. Vähentää toimintaan suoraan ja välillisesti liittyviä ilmastopäästöjä.
  - Arvioimme toiminnastamme johtuvia ympäristöpäästöjä ja pyrimme konkreettisesti vähentämään niitä. Tunnistettuja päästökohtia ovat; liikenne, jätteet, hankinnat, energia. Seuraamme toimintamme hiilijalanjälkeä, jonka avulla vähennämme syntyneitä ympäristöpäästöjä.
3. Viestiä aktiivisesti ja monipuolisesti ympäristöasioista.
  - Jaamme ympäristötietoutta verkostomme kautta ja näin edistämme tietoisuutta kestävästä kehityksestä.
  - Viestimme joukkueen, yhteistyökumppaneidemme ja liiton ympäristöteoista ja ympäristöaloitteista aktiivisesti ja monipuolisesti.
4. Näyttää esimerkkiä urheiluyhteisölle kestävämmän urheilun edistämiseksi.
  - Seuraamme toimintamme hiilijalanjälkeä ja vähennämme toiminnasta syntyviä ympäristöpäästöjä.
  - Teemme hankinnat harkiten ja vastuullisesti.
  - Kierrätämme joukkueen materiaalit.
  - Järjestämme pääsääntöisesti etäkokouksia.

Osana vastuullista seuratyötä Porvoo Butchers on tehnyt ympäristövaikutusten arvioinnin keskittyen toimintansa hiilijalanjälkeen. Arviointi toteutettiin keväällä 2024 ja arviointi koski edustusjoukkueen Vaahteraliigakautta 2023. Tavoitteena arvioinnilla oli selvittää hiilijalanjäljen nykytila ja sen myötä vähentää

ilmastokuormitusta tulevaisuudessa. Porvoon Butchers edustusjoukkueen toiminnassa merkittävimiksi ilmastovaikutuksia aiheuttaviksi tekijöiksi nousivat joukkueen liikkuminen, kotiotteluiden yleisön liikkuminen ja kotiotteluissa syntyvät jätteet.

Toiminnan hiilijalanjälki, laskettu kaudelta 2023

	kgCO ₂ ekv
Joukkueen liikkuminen	19 480
Kotiotteluiden yleisön liikkuminen	15 030
Kotiotteluissa syntyneet jätteet	51 640
Yhteensä	86 150

Jatkotoimet ilmastovaikutusten vähentämiseksi

Ilmastokuormituksen vähentämiseksi joukkueen henkilöstön liikkumisessa pyritään lisäämään pitkänmatkalaisille yhteiskuljetuksia ja kehottamaan paikallisia joukkueen henkilöitä suosimaan julkista liikennettä tai kevytliikennettä. Kotiotteluiden osalta katsojia kannustetaan saapumaan kevyen liikenteen vaihtoehtoilla ja jätteiden lajittelua pyritään parantamaan. Hiilijalanjälkilaskenta on mahdollista toteuttaa uudestaan tulevina kausina kehityksen seuraamiseksi.

Porvoon Butchers – Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysely

Liikunta ja urheilu on kaikille avointa. Aina yhdenvertaisuus ei välttämättä toteudu ja kynnys osallistua voi olla liian korkea. Tämä kysely pyrkii kartoittamaan seuran ilmapiiriä ja kyselyn tuloksia käytetään seuratyön kehittämiseen.

Perustiedot

1. Sukupuoli
  - Mies
  - Nainen
  - Muu / en halua kertoa

2. Ikä
  - Alle 18 v
  - 18–25 v
  - 25–35 v
  - 35–45 v
  - Yli 45 v

3. Oletko
  - Harrastaja / kilpaurheilija
  - Valmentaja / ohjaaja
  - Seuran hallituksen edustaja
  - Muu toimihenkilö seurassa

Ilmapiiri seurassa

4. Jakaako harjoitusten valmentaja/ohjaaja aikaa ja huomiota tasapuolisesti kaikille?
  - Valmentaja/ohjaaja ottaa kaikki huomioon ja antaa aikaa tasapuolisesti, kaikki ovat samalla viivalla
  - Valmentaja/ohjaaja suosii tiettyjä henkilöitä ja keskittyy enemmän niihin, jotka ovat lahjakkaita
  - Valmentaja/ohjaaja käyttäytyy välinpitämättömästi niitä henkilöitä kohtaan, joista ei pidä

5. Huomioidaanko uudet harrastajat seurassa hyvin? Onko ryhmiin helppo tulla?
  - Kokeneemmat harrastajat kannustavat ja neuvovat uusia tulokkaita ja pyrkivät tekemään heidän olonsa osallisiksi?
  - Ryhmään pääsee hyvin mukaan, jos ottaa itse kontaktia ja tekee töitä ryhmäytymisen eteen
  - Uudet harrastajat eivät saa erityishuomiota, jokainen oppii pikkuhiljaa käytännön kautta

6. Koetko seuran ilmapiirin moniarvoiseksi ja avoimeksi?

- Kyllä
- Ei

7. Koetko olevasi seurassasi tasa-arvoisessa asemassa muihin harrastajiin nähden?

- Kyllä
- Ei

Mahdolliset syrjintätilanteet

Yhdenvertaisuusperiaatteen mukaan kaikki ihmiset ovat tasavertaisia riippumatta heidän taustastaan.

8. Luuletko, että jotkut ryhmät eivät voi osallistua seuran toimintaan tai osallistuminen olisi hankalaa?

- Kyllä
- Ei

9. Onko tytöillä ja pojilla samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla seurassa?

- Kyllä
- Ei

10. Onko seuran valmentajina/ohjaajina/johtotehtävissä sekä miehiä että naisia?

- Kyllä
- Ei

11. Luuletko, että seuran jäsen voisi tuoda seuran järjestämään tapahtumaan samaa sukupuolta olevan puolisonsa?

- Kyllä
- Ei

12. Onko seurassanne maahanmuuttajataustaisia henkilöitä? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Kyllä, harrastajia/kilpaurheilijoita
- Kyllä, valmentajia/ohjaajia
- Kyllä, johtohenkilöitä
- Ei

13. Onko seurassanne mahdollista harrastaa edullisesti?

- Kyllä
- Ei

Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilöä kohdellaan huonommin kuin toisia jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden takia. Syrjintä on myös häirintää, jolla loukataan tarkoituksellisesti henkilön ihmisarvoa siten, että luodaan kiellettyyn syrjintäperusteeseen liittyvä halventava, nöyryyttävä, uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.

14. Oletko havainnut seuranne harrastajien, ohjaajien tai johtohenkilöiden syrjivän joitakin ihmisryhmiä/henkilöitä?

- Kyllä
- Ei

15. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, niin puututaanko syrjivään käytökseen seurassa ja millä tavoin?

16. Oletko kohdannut tai ollut todistamassa syrjintää seuran sisällä?

- En koskaan
- Kerran
- Joskus
- Useasti
- Jatkuvasti

17. Jos olet havainnut syrjintää, niin mihin oletat sen kohdistuvan? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- Ikä
- Sukupuoli
- Seksuaalinen suuntautuminen tai seksuaali-identiteetti
- Etninen tausta
- Ulkonäkö
- Kieli
- Henkilökohtainen elämäkatsomus
- Taloudellinen asema
- Toimintakyky

18. Onko seurassa keskusteltu syrjinnästä?

- Keskustelemme syrjinnästä ja pyrimme ennaltaehkäisemään sitä puhumalla asiasta yleisesti harrastajien, ohjaajien ja johdon kanssa.
- Keskustelua on ollut jonkun verran, mutta asiaan ei varsinaisesti ole paneuduttu kunnolla

- Emme ole keskustelleet syrjinnästä
- En tiedä

19. Harrastaja/urheilija kokee tulleensa syrjityksi seuran toiminnassa. Onko seuran määritelty toimintatapa, miten tilanteessa edetään?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

20. Vapaa sana liittyen seuran yhdenvertaisuus – ja tasa-arvoasioihin.

BUTCHERS

AMERICAN FOOTBALL

Porvoon Butchers sustainability study 2023, Mens Varsity teams personnels travelling to practice

This survey is used on a thesis, which studies possibilities to improve sustainable development on the mens varsity team

How long is your one-way distance to practice from home? (km) *

Your answer

What transportation did you use to get to practice? *

- Car
- Other motor vehicle (motorbike, quad bike, etc)
- Public transportation
- Walking / bike
- Taxi

If you used a motor vehicle, which fuel did it use?

- Gasoline
- Diesel
- Electricity
- Hybrid
- Biogas

If you used motor vehicle (car or taxi) to travel to practice, did you carpool on someones ride, travel alone or did you share your car/taxi with how many people?

- I came with someone's ride
- I drove by myself
- I drove with +1 person
- I drove with +2 persons
- I drove with +3 persons
- I drove with +4 persons
- I drove with +5 persons or more

BUTCHERS

AMERICAN FOOTBALL

Porvoo Butchers kestävyystutkimus 2023, Katsojien liikkuminen kotiotteluun

Tätä kyselytutkimusta käytetään apuna opinnäytetyössä, jossa tutkitaan kestävästi kehityksen mahdollisuuksia edustusjoukkueen toiminnassa.

Millä kulkuvälineellä saavuit tapahtumaan? *

- Autolla
- Muu moottorikäyttöinen ajoneuvo (esim moottoripyörä tai mönkijä)
- Julkisella kulkuvälineellä
- Kävelen / pyörällä
- Taksiliikenne

Mikäli saavuit autolla tai muulla moottorikäyttöisellä kulkuvälineellä, mikä oli ajoneuvon polttoaine?

- Bensiini
- Diesel
- Sähkö
- Hybridi
- Kaasu

Kuinka pitkän yhdensuuntaisen matkan kuljit ottelutapahtumaan? Vastaa kilometrimäärä. *

Your answer

Jos kuljit matkan autolla, muulla moottorikäyttöisellä ajoneuvolla tai taksilla, kuinka monta henkilöä jakoi kyydin samalla ajoneuvolla kanssasi? *

- Yksin
- +1 henkilö
- +2 henkilöä
- +3 henkilöä
- +4 henkilöä
- +5 henkilöä tai enemmän
- Kuljin jonkun kyydissä
- Other: _____

Jos kuljit matkan ottelutapahtumaan moottorikäyttöisellä kulkuneuvolla, olisitko valmis kulkemaan matkan kävellen, pyörällä tai julkisella kulkuneuvolla alennetun pääsylipun hinnalla? *

- Kyllä
- Ei